



EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 20.7.2021.
SWD(2021) 727 final

RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE

**Izvešće o vladavini prava za 2021.
Poglavlje o stanju vladavine prava u Slovačkoj**

priložen dokumentu

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

**Izvešće o vladavini prava za 2021.
Stanje vladavine prava u Europskoj uniji**

{COM(2021) 700 final} - {SWD(2021) 701 final} - {SWD(2021) 702 final} -
{SWD(2021) 703 final} - {SWD(2021) 704 final} - {SWD(2021) 705 final} -
{SWD(2021) 706 final} - {SWD(2021) 707 final} - {SWD(2021) 708 final} -
{SWD(2021) 709 final} - {SWD(2021) 710 final} - {SWD(2021) 711 final} -
{SWD(2021) 712 final} - {SWD(2021) 713 final} - {SWD(2021) 714 final} -
{SWD(2021) 715 final} - {SWD(2021) 716 final} - {SWD(2021) 717 final} -
{SWD(2021) 718 final} - {SWD(2021) 719 final} - {SWD(2021) 720 final} -
{SWD(2021) 721 final} - {SWD(2021) 722 final} - {SWD(2021) 723 final} -
{SWD(2021) 724 final} - {SWD(2021) 725 final} - {SWD(2021) 726 final}

SAŽETAK

I dalje se ulaže značajan trud u svrhu poboljšanja neovisnosti, integriteta, kvalitete i učinkovitosti pravosudnog sustava Slovačke, kako je već napomenuto u Izvješću o vladavini prava za 2020. U prosincu 2020. parlament je donio opsežnu reformu Ustava i provedbenog zakonodavstva u odnosu na pravosudni sustav, pogotovo Ustavni sud i Sudbeno vijeće. Vlasti su pojačale i nastojanja u smjeru rješavanja problema korupcije u sudstvu. U pripremi je reforma pravosudne mreže u kojoj sudjeluje Vijeće Europe i koja je potaknula niz komentara dionika. Osnovan je Vrhovni upravni sud. U novom transparentnom postupku izabrani su novi glavni državni odvjetnik i posebni državni odvjetnik. U tim se reformama odražavaju nastojanja povezana s poboljšanjem pravosudnog sustava i važno je da se u njihovoj provedbi uzmu u obzir relevantni europski standardi radi zaštite neovisnosti sudstva. To je važno i zato što je razina percepcije neovisnosti sudstva, iako se poboljšala među trgovačkim društvima, u općoj javnosti i dalje vrlo niska.

Znatno su pojačana nastojanja Slovačke u suzbijanju korupcije te je vidljiv njihov učinak, s obzirom na to da je niz slučajeva korupcije na visokoj razini pod istragom i kaznenim progonom. Izabrani su i imenovani i vodeći dužnosnici, uključujući i voditelja Ureda za zaštitu zviždača, koji će započeti s djelovanjem od 1. rujna 2021. Sposobnost otkrivanja i istraživanja kaznenih djela korupcije može se još pojačati ulaganjima u specijalizaciju, namjensko analitičko stručno znanje i edukacije o integritetu u Nacionalnoj agenciji za kriminalitet. U sprečavanju korupcije sporo se postiže napredak. Nekoliko pokušaja da se regulira lobiranje do sad je bilo neuspješno. Međutim, donošenje nacrtu zakonodavstva o lobiranju, „rotirajućim vratima”, imovinskim karticama, sukobima interesa parlamentarnih zastupnika i javnoj nabavi u planu je ili u početnoj fazi.

Slovačkim Ustavom i sekundarnim zakonodavstvom pruža se pravni okvir za zaštitu slobode izražavanja, prava na pristup javnim informacijama, medijski pluralizam i novinarska prava. Očekuje se da će se nacrtom zakona o kojemu se raspravlja i čije je donošenje predviđeno u rujnu 2021. uvesti okvir kojim će se jamčiti transparentnost vlasništva nad medijima. Odgođeni su planovi vlade za prijedloge zakonodavstva u cilju osiguravanja povoljnijeg okruženja za novinare. Distribucija državnog oglašavanja i dalje nije regulirana. Izrečeno je više osuđujućih presuda protiv pojedinaca uključenih u atentat na istraživačkog novinara Jána Kuciaka i njegovu zaručnicu 2018. Vrhovni sud poništio je oslobađajuće presude navodnim glavnim organizatorima ubojstva i vratio predmet Specijaliziranom kaznenom sudu. Potvrđena je jedna osuđujuća presuda. Nije uveden program potpore informativnim medijima radi ublažavanja posljedica pandemije bolesti COVID-19.

Što se tiče sustava provjera i ravnoteža, i dalje je potrebno poboljšati zakonodavni postupak jačanjem uključenosti dionika i civilnog društva, kako je već napomenuto u Izvješću o vladavini prava za 2020. Ustavnom reformom iz prosinca 2020. izričito je isključena nadležnost Ustavnog suda za preispitivanje ustavnih zakona, što je potaknulo Ustavni sud da preispita tu odredbu. Izvanredno stanje zbog pandemije bolesti COVID-19 trajalo je kroz najveći dio 2020. i završilo u svibnju 2021., nakon promjene zakonodavstva u prosincu 2020. kojom se omogućilo njegovo produljenje. Pučki pravobranitelj i Nacionalni centar za ljudska prava preuzeli su aktivnu ulogu u obrani temeljnih prava građana tijekom pandemije. Sve je veća zabrinutost zbog financiranja određenih nevladinih organizacija (NVO-i), a posebno ograničenja za NVO-e koji djeluju na području rodne jednakosti.

I. PRAVOSUDNI SUSTAV

Sustav sudova Slovačke Republike sastoji se od 54 okružna suda, osam regionalnih sudova, Specijaliziranog kaznenog suda, Vrhovnog suda, Vrhovnog upravnog suda i Ustavnog suda Slovačke Republike¹. Regionalni sudovi djeluju kao žalbeni sudovi u građanskim, trgovačkim i kaznenim postupcima te istodobno kao prvostupanjski sudovi za upravna pitanja. Specijalizirani kazneni sud nadležan je za suđenje o teškim kaznenim djelima koja su navedena u relevantnim odredbama Zakona o kaznenom postupku². Sudbeno vijeće ima središnju ulogu u samoupravljanju sudstvom i u imenovanju, suspenziji i razrješenju sudaca te održavanju pravosudne etike. Trenutačno polovinu njegovih članova (devet od 18) čine suci koje su izabrali njihovi kolege. Ostale članove Sudbenog vijeća imenuju slovački predsjednik, parlament i vlada³. Državno odvjetništvo Slovačke neovisno je državno tijelo koje vodi glavni državni odvjetnik⁴. Slovačka sudjeluje u radu Ureda europskog javnog tužitelja. Slovačka odvjetnička komora neovisna je samoupravna strukovna organizacija⁵.

Neovisnost

Percepcija neovisnosti sudstva popravila se među poduzećima, ali je u općoj javnosti i dalje niska i vrlo niska. Percepciju da je neovisnost sudstva dobra ili vrlo dobra ima 30 % poduzeća, što je znatno poboljšanje u odnosu na 2020. (15 %)⁶. Nasuprot tome, do takvog poboljšanja nije došlo u percepciji opće javnosti o neovisnosti sudova i sudaca, gdje 28 % neovisnost sudstva percipira kao dobru ili vrlo dobru, a 65 % kao prilično ili vrlo lošu⁷, u skladu s dugoročnim trendom koji je već zamijećen i u Izvješću o vladavini prava za 2020.⁸ Najčešći razlozi zbog kojih se sudstvo percipira kao nedovoljno neovisno povezani su s uplitanjem ili pritiskom vlade ili političara i uplitanjem ili pritiskom ekonomskih ili drugih specifičnih interesa⁹.

Vlasti su poduzele korake kako bi reagirale na navode o korupciji i zlouporabi položaja u sudstvu. Nakon policijskih operacija na visokoj razini na koje se upućuje u Izvješću o vladavini prava za 2020.¹⁰ pokrenute su daljnje operacije. Trenutačno 20 sudaca¹¹ i ostalih predstavnika pravosuđa i tijela za izvršavanje zakonodavstva¹² podliježe kaznenim postupcima povezanim s ozbiljnim optužbama za korupciju i zlouporabu položaja u okviru

¹ Za opis strukture sudstva vidjeti npr. godišnju studiju koju je za Europsku komisiju provela Europska komisija Vijeća Europe za učinkovitost pravosuđa (CEPEJ).

² Slovački Zakon o kaznenom postupku, članak 14. (npr. teško ubojstvo, korupcija, terorizam, organizirani kriminal, teški gospodarski kriminal, šteta financijskim interesima EU-a itd.).

³ Članak 141.a slovačkog Ustava.

⁴ Članci od 149. do 151. slovačkog Ustava; Zakon br. 153/2001 zb. o državnom odvjetništvu.

⁵ Parlamentarni zakon br. 586/2003 zb. o pravnoj struci i o izmjeni zakona br. 455/1991 zb. o uslugama poslovanja i samozapošljavanja (Zakon o trgovačkim društvima) od 4. prosinca 2003.

⁶ Slika 50., Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2021. Razina percepcije neovisnosti sudstva kategorizirana je na sljedeći način: vrlo niska (manje od 30 % ispitanika smatra neovisnost sudstva dobrom ili vrlo dobrom), niska (između 30 i 39 %), prosječna (između 40 i 59 %), visoka (između 60 i 75 %), vrlo visoka (više od 75 %).

⁷ Slika 49., Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2021.

⁸ Izvješće o vladavini prava za 2020., Poglavlje za Slovačku, str. 2. i 3.

⁹ Slike 49. i 51., Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2021.

¹⁰ Izvješće o vladavini prava za 2020., Poglavlje za Slovačku, str. 2.

¹¹ U svibnju 2021. Informacije slovačkog Sudbenog vijeća.

¹² Državni odvjetnici, policijski službenici i odvjetnici, uključujući visoke dužnosnike poput bivšeg predsjednika policije, glavnog državnog odvjetnika, posebnog državnog odvjetnika ili bivšeg državnog tajnika u Ministarstvu pravosuđa.

pojačanih nastojanja javnih tijela u svrhu smanjenja korupcije u pravosudnom sustavu. Jedan je sudac osuđen. Zbog kaznenog progona nekoliko je sudaca odstupilo ili je privremeno suspendirano s dužnosti¹³. Potreba za daljnjim rješavanjem konkretnih pitanja povezanih s ukupnim integritetom pravosudnog sustava istaknuta je i u okviru Europskog semestra, a Slovačkoj je u tu svrhu upućena preporuka¹⁴.

Donesena je sveobuhvatna reforma pravosuđa, koja se sastoji od izmjena Ustava i provedbenog zakonodavstva. To je uslijedilo nakon što je vlada najavila reformu radi povećanja povjerenja javnosti u vladavinu prava¹⁵, kako je objašnjeno u Izvješću o vladavini prava za 2020.¹⁶ U prosincu 2020. donesena je izmjena Ustava i provedbenog zakonodavstva, kojom je konkretno uspostavljen Vrhovni upravni sud, uvedene su promjene¹⁷ u odabiru i imenovanju sudaca Ustavnog suda te je izmijenjeno nekoliko odredaba o Sudbenom vijeću. Dionici su napomenuli da ta reforma odražava nastojanja za poboljšanje pravosudnog sustava i jačanje njegove neovisnosti¹⁸, iako su neki dijelovi reforme naišli na protivljenje (vidjeti u nastavku).

Iako neke značajke reforme povezane sa Sudbenim vijećem dobile podršku, postoje dvojbe u pogledu režima razrješenja njegovih članova. Ustavnom reformom uvedene su promjene u načinu imenovanja članova Sudbenog vijeća, proširene su ovlasti tog vijeća i izmijenjena je odredba o razrješenju njegovih članova¹⁹. Reformom je uvedeno pravilo prema kojem bi se suci koji su članovi vijeća birali u nekoliko izbornih jedinica²⁰. Vlada smatra da je cilj te promjene povećati legitimnost vijeća osiguravanjem raznolikije zastupljenosti sudaca. Taj je cilj u skladu s preporukama Vijeća Europe²¹. Reformom se proširuju i ovlasti Sudbenog vijeća²². Nadalje, reformom se izričito predviđa da članove Sudbenog vijeća, uključujući njegova predsjednika i potpredsjednika, u svakom trenutku može razriješiti tijelo koje ih je imenovalo²³. U skladu s Obrazloženjem²⁴, to znači da se takav prijedlog za razrješenje ne mora temeljiti ni na kakvim zakonski propisanim kriterijima²⁵, već može biti motiviran nedostatkom povjerenja²⁶. Dionici su izrazili zabrinutost da bi taj aspekt reforme

¹³ Informacije slovačkih vlasti.

¹⁴ Preporuka Vijeća od 20. svibnja 2020. o Nacionalnom programu reformi Slovačke za 2020. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Slovačke za 2020., COM(2020) 525 final.

¹⁵ Izjava o programu vlade Slovačke Republike za razdoblje 2020.–2024. od 19. travnja 2020., str. 8.

¹⁶ Izvješće o vladavini prava za 2020., Poglavlje za Slovačku, str. 3.

¹⁷ Doprinos saveza Via Iuris (Savez za građanske slobode) za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 3.; Informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj.

¹⁸ Doprinos saveza Via Iuris (Savez za građanske slobode) za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 3.; Informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj.

¹⁹ Izvješće o vladavini prava za 2020., Poglavlje za Slovačku, str. 4.

²⁰ Vijeće se sastoji od 18 članova, od kojih polovinu čine suci koje biraju njihovi kolege. Vlada, parlament i predsjednik Republike jednako tako biraju po tri člana. Takav je sastav u skladu s Preporukom CM/Rec(2010)12 Odbora ministara Vijeća Europe, točkama 26. i 27.

²¹ Preporuka CM/Rec(2010)12 Odbora ministara Vijeća Europe, točka 27.

²² Konkretno, tom se izmjenom Sudbenom vijeću dodjeljuje ovlast za procjenu imovinskih kartica sudaca.

²³ Za dodatne informacije o imenovanju vidjeti bilješku 20. U skladu s Obrazloženjem Ustavnog zakona br. 422/20, str. 20., ta je mogućnost već postojala u Ustavu i ovom se izmjenom izričito potvrđuje njezino postojanje. Međutim, Ustavni je sud u objedinjavajućem mišljenju od 19. rujna 2018. br. PLz. ÚS 2/2018 presudio suprotno.

²⁴ Obrazloženje Ustavnog zakona br. 422/20, str. 24.

²⁵ Kako su objasnili predstavnici slovačke vlade, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Ustavnog suda, razrješenje ne smije biti diskriminirajuće ni proizvoljno; informacije dobivene u okviru pratećeg sastanka uz Izvješće o vladavini prava za 2020.

²⁶ Informacije dobivene u okviru pratećeg sastanka uz Izvješće o vladavini prava za 2020.

mogao negativno utjecati na neovisnost Sudbenog vijeća²⁷. Ta se zabrinutost odražava i u mišljenju Predsjedništva Savjetodavnog vijeća europskih sudaca (CCJE) od 9. prosinca 2020.²⁸ Razriješeni član može osporiti odluku o razrješenju pred Ustavnim sudom podnošenjem ustavne tužbe²⁹. Važno je da Sudbeno vijeće podliježe dostatnim jamstvima u pogledu njegove neovisnosti u odnosu na zakonodavnu i izvršnu vlast, među ostalim u vezi s načinom na koji se njegovi članovi mogu razriješiti dužnosti³⁰.

Uvedena je dob za umirovljenje sudaca kako bi se jamčila sigurnost³¹. Nakon izmjena Ustava suci odlaze u mirovinu kada navrše 67 godina³². Budući da je reformom uklonjena diskrecijska ovlast Sudbenog vijeća da predloži umirovljenje sudaca starijih od 65 godina, tom izmjenom povećavaju se pravna sigurnost i stabilnost sudaca.

Izmijenjen je sustav kaznene odgovornosti sudaca. U listopadu 2020. donesena je izmjena Kaznenog zakona³³, nakon čega je uslijedila izmjena ustavne odredbe o imunitetu sudaca. U skladu s reformama, suci³⁴ se ne mogu smatrati odgovornima za mišljenje izraženo tijekom donošenja odluka, osim u slučajevima u kojima se donošenje odluke suca može smatrati kaznenim djelom³⁵. U tom je pogledu u Kaznenom zakonu uvedeno novo kazneno djelo „zlouporabe prava“³⁶. U skladu s tom odredbom, suce³⁷ se može kazneno goniti za svaku proizvoljnu odluku kojom se nanosi šteta ili daje prednost drugoj osobi³⁸. Predviđeno je da se ta odredba primjenjuje samo u slučajevima očigledno proizvoljnih i netočnih odluka³⁹. Kazneni postupak vode posebni državni odvjetnik i Specijalizirani kazneni sud. Sudac optužen za to kazneno djelo ima pravo zatražiti od Sudbenog vijeća da izrazi svoje neslaganje

²⁷ Otvoreni poziv slovačkih odvjetnika dostupan na <https://pravnystat.eu/en/> i podnesen kao doprinos savjetovanju s dionicima za Izvješće o vladavini prava za 2021. Odredba je osporena pred Ustavnim sudom, gdje je još uvijek u postupku, spis br. 414/2021.

²⁸ U skladu s mišljenjem CCJE-a od 9. prosinca 2020. br. CCJE-BU(2020)3, na zahtjev člana CCJE-a u pogledu reforme sudstva u Slovačkoj, str. 2. i 3., članovi Sudbenog vijeća trebali bi uživati jamstva neovisnosti i zaštite od vanjskog pritiska, među ostalim pogotovo imenovanjem na određeno vrijeme. Vidjeti i Mišljenje br. 10 (2007.) CCJE-a, točka 36.; Mišljenje o nacrtu izmjena Organskog zakona o sudovima opće nadležnosti Gruzije, CDL-AD(2013)007-e, točka 71., „Venecijanska komisija smatra da parlament pri primjeni zakonodavne ovlasti za oblikovanje buduće organizacije i funkcioniranja sudstva ne bi trebao donositi mjere kojima bi se ugrozio kontinuitet članstva u Visokom sudbenom vijeću.“ Slovački Ustavni sud donio je slične zaključke u presudi od 19. rujna 2018. br. PLz. ÚS 2/2018, točka 12.

²⁹ Nije jasno u kojoj bi mjeri Ustavni sud mogao ocijeniti odluku o razrješenju iz perspektive neovisnosti sudstva. informacije dobivene u okviru pratećeg sastanka uz Izvješće o vladavini prava za 2020.

³⁰ Sud Europske unije podsjetio je da je, s obzirom na postupak imenovanja sudskih dužnosnika, kako bi Sudbeno vijeće pridonijelo postizanju veće objektivnosti tog postupka, potrebno da takvo tijelo bude i samo dovoljno neovisno o zakonodavnoj vlasti, izvršnoj vlasti i tijelu kojem je dužno dati mišljenje o procjeni kandidata za sudačku dužnost. Vidjeti presudu Suda Europske Unije od 20. travnja 2021., *Repubblica*, predmet br. C-896/19, točka 66.

³¹ Izvješće o vladavini prava za 2020., Poglavlje za Slovačku, str. 4.

³² Prijelaznom odredbom propisano je da stupanjem na snagu ustavne izmjene (1. siječnja 2021.) suci koji su navršili 67 godina moraju otići u mirovinu do 1. veljače 2021. Slovačke vlasti potvrdile su da nema takvih sudaca i da se odredba stoga ne primjenjuje.

³³ Zakon br. 312/2020 o oduzimanju imovine i upravljanju oduzetom imovinom i izmjenama određenih zakona, na snazi od 1. siječnja 2021.

³⁴ Ta se odredba primjenjuje i na suce porotnike.

³⁵ Članak 148. stavak 4. Ustava.

³⁶ Odjeljak 326.a Kaznenog zakona.

³⁷ Ta se odredba primjenjuje i na suce porotnike i arbitre.

³⁸ Za dodatne informacije vidjeti doprinos saveza Via Iuris (Civil Liberties Union) za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 8.

³⁹ Obrazloženje Zakona br. 312/2020, str. 40.; informacije dobivene u okviru pratećeg sastanka uz Izvješće o vladavini prava za 2020.

s nastavkom kaznenog progona, što bi, ako se odobri, dovelo do okončanja postupka⁴⁰. Sudac kojeg se kazneno goni može biti suspendiran samo odlukom disciplinskog suda⁴¹. Dok je europskim standardima predviđeno da se podvrgavanje sudaca odgovornosti za donošenje odluka može dogoditi u iznimnim slučajevima zle namjere i grubog nemara, svaki sustav kojim se regulira odgovornost sudaca mora jasno i precizno pružiti potrebna jamstva kako bi se spriječio svaki rizik da se primjenjuje kao sredstvo pritiska na sudsku aktivnost ili sustav političkog nadzora nad sadržajem sudskih odluka⁴². Važno je da se pri primjeni tih novih odredaba u praksi te zaštitne mjere poštuju u skladu s europskim standardima. Određeni dionici izrazili su zabrinutost zbog ustavne izmjene imuniteta sudaca, napominjući da bi njezina općenita i nejasna formulacija mogla dovesti do potencijalne opasnosti od zlouporabe⁴³.

Nedavnom ustavnom reformom izmijenjen je sustav premještaja sudaca bez njihova pristanka. Nedavnom ustavnom reformom predviđeno je da se suci mogu premjestiti bez njihova pristanka u slučaju promjene pravosudne mreže ako je takav premještaj potreban kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje sudstva⁴⁴. U skladu s europskim standardima, u iznimnim je slučajevima moguće premjestiti suce bez njihova pristanka pod uvjetom da postoje dostatne zaštitne mjere. Te zaštitne mjere uključuju zahtjev da se sudac ne smije premjestiti na sud nižeg stupnja i da može zatražiti sudsko preispitivanje⁴⁵. Bit će važno da se provedbenim zakonom⁴⁶ osiguraju dostatne zaštitne mjere uz uzimanje u obzir europskih standarda.

U pripremi je prijedlog reforme pravosudne mreže. Na temelju preporuka iz izvješća CEPEJ-a⁴⁷ i kako bi se, među ostalim, razmotrili poboljšanje specijalizacije sudaca i promjena pravosudne mreže, posebno smanjenje broja okružnih sudova⁴⁸, Ministarstvo

⁴⁰ Međutim, čini se da je ta zaštitna mjera na snazi samo do 2024., Zakon br. 423/2020, članci III. i XXX.

⁴¹ Odjeljak 22. Zakona br. 385/2000 o sudovima. U skladu s odjeljkom 22.a, sudac može biti suspendiran i odlukom Sudbenog vijeća ako postoje opravdane sumnje da ne ispunjava uvjete kako bi se kvalificirao kao sudac ili ako bi vjerodostojnost ili ugled sudstva mogli biti ozbiljno ugroženi. Nakon donošenja ustavne izmjene u prosincu 2021., za pritvaranje suca više nije potrebna suglasnost Ustavnog suda. Za dodatne informacije vidjeti doprinos saveza Via Iuris (Civil Liberties Union) za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 8.

⁴² Preporuka CM/Rec(2010)12 Odbora ministara Vijeća Europe, točka 68.; vidjeti po analogiji u slučaju stegovnih postupaka protiv sudaca: presuda Suda Europske unije od 19. studenoga 2019., *LM*, C-216/18, točka 67.; u pogledu odgovornosti sudaca vidjeti i presudu Suda Europske unije od 18. svibnja 2021. u spojenim predmetima C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 i C-397/19, točke 228. i 239.

⁴³ Prema mišljenju Predsjedništva CCJE-a od 9. prosinca 2020., u vezi s Ustavom (CCJE-BU(2020)3, str. 5.), novi je tekst Ustava nejasan i uključuje potencijalnu opasnost od zlouporabe; otvoreni poziv slovačkih odvjetnika dostupan na <https://pravnystat.eu/en/> i podnesen kao doprinos savjetovanju s dionicima za Izvješće o vladavini prava za 2021.

⁴⁴ Prethodno je samo bilo moguće premjestiti suce bez njihova pristanka kao rezultat sudskog postupka. Članak 148. stavak 1. Ustava.

⁴⁵ Preporuka CM/Rec(2010)12 Odbora ministara Vijeća Europe, točka 52.; Europska povelja o statusu sudaca, članci 1.4. i 3.4.; izvješće Europske mreže sudbenih vijeća o minimalnim standardima za ocjenjivanje profesionalne uspješnosti i nesmjernjivosti pravosudnih dužnosnika, prijedlog br. 4.21.; presuda Europskog suda za ljudska prava od 9. ožujka 2021., *Bilgen protiv Turske*, 1571/07, točka 96.

⁴⁶ U skladu s člankom 148. stavkom 1. Ustava, premještaj u slučaju promjene pravosudne mreže dodatno će se utvrditi provedbenim zakonom.

⁴⁷ Izvješće o vladavini prava za 2020., Poglavlje za Slovačku, str. 4.

⁴⁸ CEPEJ (studen 2017.), Učinkovitost i kvaliteta slovačkog pravosudnog sustava, Procjena i preporuke na temelju alata CEPEJ-a, CEPEJ-COOP(2017)14, str. 20.–28.

pravosuđa organiziralo je radne skupine za izradu prijedloga reforme pravosudne mreže⁴⁹. U te su radne skupine uključeni i suci. Reformom se nastoji povećati povjerenje javnosti u sudstvo i poboljšati njegova učinkovitost i kvaliteta⁵⁰. Nacrt mreže temelji se na potrebi za veličinom sudova koja bi omogućila veću specijalizaciju sudaca na svakom sudu, poštovanje kulturnih i regionalnih identiteta te dostupnost pravosuđa⁵¹. Na temelju podataka o radnom opterećenju sadašnjih sudova, infrastrukturi i pristupačnosti sudova, u nacrtu reforme predloženo je smanjenje broja okružnih sudova s 54 na 30, a regionalnih sudova s osam na tri⁵². Suci, sudsko osoblje i predmeti sa sudova koji su raspušteni premjestili bi se na preostale sudove koji će ih naslijediti⁵³. Od rujna do prosinca 2020. prijedlog reforme predstavljen je sucima i drugim dionicima; rasprave su nastavljene u siječnju i veljači 2021.⁵⁴ Ministarstvo pravosuđa sada ocjenjuje primjedbe podnesene u okviru javnog savjetovanja koje je trajalo od sredine prosinca 2020. do početka ožujka 2021.⁵⁵ Prijedlog reforme dočekan je kritikama više dionika, koji su, među ostalim, upozorili na nedovoljno sudjelovanje tijekom postupka izrade prijedloga i izrazili zabrinutost u pogledu dostupnosti sudova⁵⁶. Nakon tih kritika Ministarstvo pravosuđa odlučilo je nastaviti savjetovanje sa sucima do rujna 2021., nakon čega će se izmijenjenom prijedlogu reforme pravosudne mreže ponovno provesti javno savjetovanje⁵⁷. Budući da će reforma uključivati premještanje sudaca⁵⁸, treba napomenuti da bi, u skladu s europskim standardima, suci koji bi tijekom reforme bili premješteni bez njihova pristanka trebali uživati postupovna jamstva kako se ne bi ugrozila

⁴⁹ Postupak izrade proveden je u nekoliko faza. U prvoj fazi radna skupina od gotovo 50 članova (koji su većinom bili suci, uključujući predsjednike prvostupanijskih i drugostupanijskih sudova, te članovi Sudbenog vijeća, uključujući njegova predsjednika) postigla je dogovor o ključnim značajkama reforme. U drugoj fazi u prvoj polovini 2020. nova, manja radna skupina od otprilike 10 članova (od kojih su četvero suci) izradila je nacrt reforme na temelju preporuka prve radne skupine. Međutim, dionici dovode u pitanje u kojoj su mjeri preporuke uzete u obzir. Zapisnici i popisi prisutnih sa sastanaka radne skupine u prvoj fazi dostupni su na <http://web.ac-mssr.sk/sudna-mapa-otazky-a-odpovede/>; informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj; informacije koje je objavilo Ministarstvo pravosuđa na internetskoj stranici nove pravosudne mreže, <http://web.ac-mssr.sk/sudna-mapa-otazky-a-odpovede/>; Analitički centar Ministarstva pravosuđa (prosinac 2020.), Preporuke za pripremu nove pravosudne mreže, str. 15.–17.

⁵⁰ Analitički centar Ministarstva pravosuđa (studeni 2020.), Reforma pravosudne mreže, str. 4.

⁵¹ Analitički centar Ministarstva pravosuđa (studeni 2020.), Reforma pravosudne mreže, str. 20. i 21. Objašnjenje procjene tih kriterija za svaki okrug dao je Analitički centar Ministarstva pravosuđa (studeni 2020.) u publikaciji *Odporúčania pre tvorbu Novej súdnej mapy*, http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf

⁵² Cilj radne skupine bio je uspostaviti okruge koji će na temelju prosječnog broja novih predmeta za svaki od sadašnjih sudova imati dovoljno predmeta za najmanje troje specijaliziranih sudaca/tri specijalizirana sudska vijeća za svaki dnevni red. Nacrtom reforme predloženo je i osnivanje zasebnih upravnih sudova (vidjeti u nastavku). Analitički centar Ministarstva pravosuđa (studeni 2020.), Reforma pravosudne mreže, str. 20. i 21.; Analitički centar Ministarstva pravosuđa (studeni 2020.), *Odporúčania pre tvorbu novej súdnej mapy*, str. 20., 21., 34. i 43.

⁵³ Nacrt zakona o sjedištu i teritorijalnoj nadležnosti sudova, odjeljak 10. točka 2. i odjeljak 11. točka 2., dostupan na <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/587>.

⁵⁴ Ministarstvo pravosuđa, Raspored postupka izrade nacrt, dostupan na http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/20210223_Casov%C3%A1_os_Sudna_mapa_v.2.pdf

⁵⁵ Informacijski portal Slov-Lex, <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/587>

⁵⁶ Doprinos Komunikacijske platforme slovačkih sudaca Sudnamoc.sk i Udruženja slovačkih sudaca za Izvješće o vladavini prava za 2021.; Informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj. Nacrt sadržava i različite mogućnosti za izbor predsjednika sudova, čime nastaju pitanja u pogledu diskrecijskog prava dodijeljenog izvršnoj ovlasti, članak XVI. točka 35. Nacrta zakona o sjedištu i teritorijalnoj nadležnosti sudova, kojim se dodaje odjeljak 101.f točka 4. Zakonu br. 757/2004 o sudovima.

⁵⁷ Informacije koje su dostavile slovačke vlasti.

⁵⁸ Napominje se da se nacrtom reforme predlaže premještanje sudaca univerzalnom sukcesijom bez primjene odredbe o premještanju sudaca kako je utvrđeno u odjeljku 14. Zakona br. 385/2000 o sudovima. Bez obzira na to, primjenjuju se europski standardi koji se odnose na premještanje.

njihova neovisnost (vidjeti prethodno navedeno). CEPEJ je u reviziji prijedloga reforme zaključio da je primijenjena metodologija u skladu s njegovim smjernicama i izvješćem o procjeni te je istaknuo pristup utemeljen na dokazima koji su primijenile slovačke vlasti⁵⁹. Izdao je i dodatne preporuke, kao što je razmatranje odgode provedbe reforme⁶⁰.

Osnovan je Vrhovni upravni sud i predviđeni su upravni sudovi⁶¹. Očekuje se da će se novi sustav upravnih sudova sastojati od triju upravnih sudova, čija je uspostava predložena nacrtom reforme pravosudne mreže, i Vrhovnog upravnog suda, koji je uspostavljen nedavnom ustavnim reformom i za koji se očekuje da će početi s radom u kolovozu 2021.⁶² Predsjednik Vrhovnog upravnog suda imenovan je⁶³ u svibnju 2020., a u tijeku je postupak odabira sudaca. Suce tog suda odabrat će Sudbeno vijeće⁶⁴. Nacrtom reforme pravosudne mreže (vidjeti prethodno navedeno) predviđa se osnivanje triju zasebnih upravnih sudova. Predviđeno je⁶⁵ da predsjednike tih novih upravnih sudova odabere odbor od pet članova koji bi trebao izabrati ministar pravosuđa, a dva kandidata predlaže Sudbeno vijeće⁶⁶. Što se tiče odabira sudaca upravnih sudova, predlaže se⁶⁷ da ministar pravosuđa⁶⁸ odredi koja će se radna mjesta popuniti premještajem sudaca⁶⁹, a koja će se popuniti postupkom odabira⁷⁰. Bit će važno da se pri osnivanju tih sudova i uspostavi sustava koji se na njih primjenjuje uzmu u obzir europski standardi⁷¹.

U novom postupku izabrani su glavni državni odvjetnik i posebni državni odvjetnik. Parlament je u rujnu 2020. donio zakon⁷² kojim je uvedeno nekoliko izmjena postupka izbora

⁵⁹ CEPEJ (14. prosinca 2020.), Preispitivanje reforme pravosudne mreže u Slovačkoj Republici koje su proveli CEPEJ-ovi stručnjaci, str. 8. i 9.

⁶⁰ CEPEJ (14. prosinca 2020.), Preispitivanje reforme pravosudne mreže u Slovačkoj Republici koje su proveli CEPEJ-ovi stručnjaci, str. 10. i 11.

⁶¹ Vrhovni upravni sud bit će, među ostalim, drugostupanjski upravni sud. Upravne predmete prvog stupnja trenutačno rješavaju upravna sudska vijeća na regionalnim sudovima te će se prenijeti na nove upravne sudove nakon njihova osnivanja.

⁶² Ministarstvo pravosuđa zatražilo je 2. lipnja 2021. mišljenje Venecijanske komisije o mogućoj nadležnosti Vrhovnog upravnog suda da djeluje kao žalbeno tijelo koje preispituje stegovne odluke u pogledu odvjetnikâ Slovačke odvjetničke komore te o položaju i statusu odvjetnikâ u slovačkom pravnom sustavu. Trenutačno nije u pripremi zakonodavstvo kojim bi se tom sudu dodijelila takva ovlast, ali to se predlaže u Obrazloženju Ustavnog zakona br. 422/20, str. 28.

⁶³ Predsjednika Vrhovnog suda imenovao je predsjednik Republike na temelju prijedloga Sudbenog vijeća na osnovi prijelazne odredbe 154.g stavka 7. Ustava.

⁶⁴ Odjeljak 151.zf Zakona br. 385/2000 o sudovima.

⁶⁵ Članak XVI. točka 35. Nacrta zakona o sjedištu i teritorijalnoj nadležnosti sudova, kojim se dodaje odjeljak 101.f točka 1. Zakonu br. 757/2004 o sudovima.

⁶⁶ U standardnom postupku imenovanja predsjednika sudova, kako je utvrđeno u odjeljcima 36. i 37. Zakona br. 750/2004 o sudovima, ministar pravosuđa bira četiri člana odbora za odabir s popisa kandidata tako da je jednog člana za popis predložilo Sudbeno vijeće, a tri člana ministar. Jednog člana odbora za odabir bira vijeće sudaca na odgovarajućem sudu. Popis kandidata objavljen je na internetskoj stranici Ministarstva pravosuđa <https://www.justice.gov.sk/Stranky/Sudy/Vyberove-konania-na-sudoch/Kandidati-na-clenov-vyberovych-komisii-na-vyber-predsedov-sudov.aspx>

⁶⁷ Članak IX. točka 17. Nacrta zakona o sjedištu i teritorijalnoj nadležnosti sudova, kojim se dodaje odjeljak 151.zg Zakonu br. 385/2000 o sudovima.

⁶⁸ Nakon rasprave sa Sudbenim vijećem.

⁶⁹ Premještaj sudaca provodi Sudbeno vijeće na zahtjev suca ili uz njegov pristanak ili na temelju stegovne odluke, odjeljak 14. Zakona br. 385/2000 o sudovima.

⁷⁰ Postupak odabira provodit će odbor za odabir koji se sastoji od dva člana koje imenuje ministar pravosuđa i troje članova koje imenuje Sudbeno vijeće, odjeljak 29. Zakona br. 385/2000 o sudovima.

⁷¹ Savjetodavno vijeće europskih sudaca (2016.), Mišljenje br. 19, Uloga predsjednika sudova, točka 53.

⁷² Zakon br. 241/2020.

glavnog državnog odvjetnika i posebnog državnog odvjetnika⁷³. Zakonom je proširen popis osoba koje imaju pravo predložiti kandidata za dužnost glavnog državnog odvjetnika⁷⁴, kandidatura za tu dužnost omogućena je i osobama koje nisu državni odvjetnici te je uvedena obveza da se kandidati za glavnog državnog odvjetnika i posebnog državnog odvjetnika moraju saslušati u parlamentu⁷⁵. Nova pravila primjenjivala su se u prosincu 2020. i veljači 2021. tijekom izbora kandidata za glavnog državnog odvjetnika i posebnog državnog odvjetnika. Oba izbora detaljno su popraćena u medijima i dionici su primijetili povećanje transparentnosti tog postupka⁷⁶.

Kvaliteta

Nastojanja usmjerena na unapređenje digitalizacije pokazuju rezultate, no u praksi su vidljivi nedostaci. Aktivna angažiranost na unapređenju digitalizacije pravosudnog sustava iz proteklih godina⁷⁷ počela je davati rezultate. Slovačka je dobro opremljena u pogledu postupovnih pravila kojima se omogućuje digitalna tehnologija na sudovima⁷⁸, kao i niza alata i infrastrukture koji omogućuju komunikaciju na daljinu i siguran daljinski pristup radnom mjestu⁷⁹, sigurnu elektroničku komunikaciju između sudskih službi i pravnih stručnjaka i institucija⁸⁰ ili mogućnosti za korisnike da pokrenu i prate postupke u građanskim, trgovačkim i upravnim predmetima⁸¹. Osobito se pojavljuju nedostaci u pogledu državnog odvjetništva⁸² i digitalnih rješenja za sudske postupke u kaznenim predmetima⁸³. Međutim, postoje naznake da bi, iako postoje alati i infrastrukture, njihova uporaba u praksi mogla biti otežana, među ostalim zbog prepreka kao što su slaba pristupačnost za korisnike, neusklađenost različitih informacijskih sustava koji se upotrebljavaju ili nedostatak vještina korisnika⁸⁴. Iako je pandemija bolesti COVID-19 općenito pridonijela intenziviranju procesa digitalizacije, otkriveni su i neki od tih praktičnih nedostataka⁸⁵. U tijeku je nekoliko projekata za rješavanje potreba pravosudnog sustava pod vodstvom novog informatičkog

⁷³ U skladu s člankom 150. Ustava, glavnog državnog odvjetnika imenuje predsjednik Republike na prijedlog parlamenta. Posebnog državnog odvjetnika bira parlament, odjeljak 24.a Zakona br. 154/2001 o državnim odvjetnicima.

⁷⁴ Kandidate mogu predložiti zastupnik u parlamentu, ministar pravosuđa, pučki pravobranitelj, državnoodvjetničko vijeće, strukovna organizacija odvjetnika, pravni fakultet i Akademija znanosti. Prije su samo zastupnici u parlamentu imali pravo predložiti kandidata, odjeljak 7. točka 4. Zakona br. 153/2001 o državnom odvjetništvu.

⁷⁵ Odjeljak 125. točka 2. Zakona br. 153/2001 o državnom odvjetništvu.

⁷⁶ Doprinos saveza Via Iuris (Civil Liberties Union) za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 9.; informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj.

⁷⁷ Izvješće o vladavini prava za 2020., Poglavlje za Slovačku, str. 5.

⁷⁸ Slika 41., Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2021.

⁷⁹ Slika 42., Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2021.

⁸⁰ Slika 43., Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2021.

⁸¹ Slika 45., Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2021.

⁸² Slika 44., Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2021.

⁸³ Slika 46., Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2021.

⁸⁴ Doprinos Slovačke odvjetničke komore za Izvješće o vladavini prava za 2021.

⁸⁵ Još jedan primjer koji je otkriven uslijed pandemije bolesti COVID-19 jest potreba za digitalizacijom u postupcima pritvaranja kako bi se omogućila sigurna digitalna komunikacija između odvjetnika i njihovih klijenata u pritvoru. Doprinos Slovačke odvjetničke komore za Izvješće o vladavini prava za 2021. Vidjeti i priopćenje za medije Slovačke odvjetničke komore od 23. ožujka 2021., *Predsedá SAK navštívil nového generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže*.

odjela u Ministarstvu pravosuđa, uključujući razvoj novog sustava vođenja predmeta i novog trgovačkog registra, koji su uključeni i u slovački plan za oporavak i otpornost⁸⁶.

Iako je pandemija znatno utjecala na pravosudni sustav, sudovi i odvjetnici općenito mogli su nastaviti s radom. Smanjen je broj rasprava koje se vode na okružnim i regionalnim sudovima. Kada su se održavale, rasprave su se vodile putem videokonferencija ili, prema potrebi, uživo uz poštovanje sigurnosnih mjera. Vrhovni sud manje je pogođen, među ostalim i zbog toga što je većina njegovih postupaka u pisanom obliku⁸⁷. Pandemija je utjecala i na odvjetnike, ali nisu prijavili veće prepreke u obavljanju svojeg posla⁸⁸. Sudbeno vijeće pomno prati situaciju na sudovima. Ministarstvo pravosuđa objavilo je smjernice i informacije o ograničenjima, koje sudovi uzimaju u obzir⁸⁹.

Učinkovitost

Učinkovitost postupaka u upravnim predmetima dodatno se pogoršala. Trend sve duljeg trajanja postupaka u upravnim predmetima, koji su relativno dugotrajni u odnosu na ostatak EU-a, nastavio se 2019. dosegnuvši 518 dana, u usporedbi sa 157 dana 2018.⁹⁰ Istodobno se nastavila smanjivati i stopa rješavanja predmeta te je 2019. iznosila 81,4 % (u usporedbi s 96,1 % u 2018.)⁹¹. To upućuje na to da se sustav ne uspijeva učinkovito nositi s radnim opterećenjem u upravnim predmetima. Kad je riječ o građanskim i trgovačkim predmetima, procijenjeno trajanje postupaka u građanskim i trgovačkim parničnim predmetima 2019. povećalo se u odnosu na 2018., i to na 170 dana (u usporedbi sa 157 u 2018.)⁹². Vijeće Europe ispitalo je nekoliko skupina predmeta povezanih s prekomjernim trajanjem građanskih postupaka⁹³.

II. OKVIR ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE

U Slovačkoj su nadležnosti za sprečavanje, otkrivanje i progon korupcije podijeljene između nekoliko tijela. Ured vlade središnje je tijelo za koordinaciju sprečavanja korupcije koje izravno odgovara Uredu premijera. Nacionalna agencija za kriminalitet predsjedništva policijskih snaga nadležna je za otkrivanje i istraživanje kaznenih djela korupcije uz iznimku kaznenih djela korupcije koja su počinili članovi policije i određena tijela za izvršavanje

⁸⁶ Doprinos Slovačke za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 12.; Slovačkim planom za oporavak i otpornost predviđeno je ulaganje u digitalizaciju i analitičke kapacitete pravosudnog sustava, komponenta 15. slovačkog plana za oporavak i otpornost.

⁸⁷ Informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj.

⁸⁸ Informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj.

⁸⁹ Informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj.

⁹⁰ Slika 10., Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2021.

⁹¹ Slika 13., Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2021.

⁹² Slika 7., Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2021.

⁹³ Te skupine predmeta odnose se na prekomjerno trajanje građanskih postupaka, prekomjerno trajanje postupaka koji se odnose na zahtjeve za naknadu štete oštećenih stranaka povezane s kaznenim postupkom, djelotvornost pravnog lijeka za prekomjerno dugotrajne građanske postupke i prekomjerno trajanje postupaka za povrat zemljišta (dvostupanjski postupak koji se sastoji od upravne faze pred zemljišnoknjižnim uredom i sudske faze u žalbenom postupku) te nedostatak učinkovitih pravnih lijekova. Odluke u tim predmetima donio je Europski sud za ljudska prava, a slovačka tijela trenutačno izvršavaju te presude uz praćenje Vijeća Europe u okviru standardnog postupka. Vidjeti status izvršenja presuda Europskog suda za ljudska prava od 24. srpnja 2012., *Maxian i Maxianova*, 44482/09, od 15. rujna 2015., *Javor i Javorova*, 42360/10, od 27. lipnja 2017., *Ivan*, 57405/15, od 31. kolovoza 2018., *Balogh i drugi*, 35142/15.

zakonodavstva, koja su u nadležnosti Ureda inspekcijske službe⁹⁴. Posebno državno odvjetništvo⁹⁵ ima isključivu nadležnost za istragu kaznenih djela koja su pod materijalnom nadležnošću Specijaliziranog kaznenog suda, uključujući kaznena djela korupcije⁹⁶.

Stručnjaci i rukovoditelji poduzeća smatraju da je razina korupcije u javnom sektoru i dalje visoka. Prema indeksu percepcije korupcije za 2020. koji je objavila organizacija Transparency International, Slovačka ima 49 od 100 bodova i nalazi se na 17. mjestu u Europskoj uniji i 60. u svijetu⁹⁷. Ta je percepcija bila relativno stabilna⁹⁸ tijekom posljednjih pet godina⁹⁹.

Strateški okvir za borbu protiv korupcije osiguran je politikom borbe protiv korupcije za razdoblje 2019.–2023. Navedena politika¹⁰⁰ uglavnom je usmjerena na prevenciju putem neobvezujućih mjera i popraćena je akcijskim planom, Nacionalnim programom za borbu protiv korupcije¹⁰¹ i nekoliko sektorskih programa¹⁰². Budući da je u biti istovjetan dokumentu o politici, trenutačnim akcijskim planom ne predlažu se konkretni operativni koraci za olakšavanje provedbe prioriteta politike. Nacionalni program za borbu protiv korupcije trenutačno je u postupku ažuriranja¹⁰³. Odjel za sprečavanje korupcije pri vladinu uredu nadgleda provedbu politike i akcijskog plana. Nadzor nad provedbom sektorskih programa u nadležnosti je mjerodavnih središnjih tijela državne uprave¹⁰⁴.

Kaznenopravni okvir dopunjen je stupanjem na snagu novog zakona o oduzimanju imovine. Među ostalim, zakonom o oduzimanju imovine¹⁰⁵, koji je stupio na snagu u siječnju 2021., sprečava se legalizacija imovine koja je stečena kaznenim djelima prijenosom na treće osobe i izmjenjuje Kazneni zakon uvođenjem novih kaznenih djela, kao što je

⁹⁴ Usp. članak 4. stavak 3. Zakona br. 171/1993 zb. o policijskim snagama.

⁹⁵ Zakon Nacionalnog vijeća Slovačke Republike br. 458/2003 zb. o osnivanju Posebnog suda i dužnosti posebnog državnog odvjetnika.

⁹⁶ Zakon br. 291/2009 zb. o Specijaliziranom kaznenom sudu.

⁹⁷ Transparency International, Indeks percepcije korupcije 2020. (2021.), str. 2. i 3. Razina percepcije korupcije kategorizirana je kako slijedi: niska (rezultat percepcije korupcije u javnom sektoru među stručnjacima i direktorima poduzeća iznosi više od 79 bodova), relativno niska (između 79 i 60 bodova), relativno visoka (između 59 i 50 bodova), visoka (manje od 50 bodova).

⁹⁸ Rezultat je 2015. iznosio 51 bod, a 2020. iznosi 49 bodova. Rezultat se znatno povećava/smanjuje ako se promijeni za više od pet bodova; poboljšava/pogoršava (ako se mijenja za četiri do pet bodova); relativno je stabilan (ako se mijenja za jedan do tri boda) u posljednjih pet godina.

⁹⁹ Podaci Eurobarometra o percepciji korupcije i iskustvu građana i poduzeća, kako su prijavljeni prethodne godine, ažuriraju se svake druge godine. Najnoviji su dostupni podaci oni iz Posebnog istraživanja Eurobarometra br. 502 (2020.) i istraživanja Flash Eurobarometer br. 482 (2019.).

¹⁰⁰ Vlada Slovačke Republike, Politika borbe protiv korupcije Slovačke Republike za razdoblje 2019.–2023. (2018.).

¹⁰¹ Vlada Slovačke Republike, Nacionalni program za borbu protiv korupcije Slovačke Republike (2019.).

¹⁰² Sektorske programe donijela su ministarstva i druge institucije, uključujući, među ostalim, Ministarstvo pravosuđa, gospodarstva, unutarnjih poslova, prometa i graditeljstva, okoliša, financija, vanjskih i europskih poslova, zdravstva i rada. Doneseni akcijski planovi prvenstveno sadržavaju preventivne elemente, među ostalim o podizanju informiranosti, educiranju o borbi protiv korupcije i upravljanju rizikom od korupcije.

¹⁰³ Novi Nacionalni program za borbu protiv korupcije u pripremljenoj je fazi. Slovačka vlada navodi da su već održana javna savjetovanja. Dodatni doprinos Slovačke za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 7.

¹⁰⁴ Uloga Odjela za sprečavanje korupcije pri uredu vlade ograničena je na provjeru činjenice je li mjerodavno ministarstvo pripremlilo program, ali ne ocjenjuje njegov sadržaj. Međutim, Odjel za sprečavanje korupcije surađuje s Vijećem koordinatora za borbu protiv korupcije. informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj.

¹⁰⁵ Zakon br. 312/2020 o oduzimanju imovine i upravljanju oduzetom imovinom i izmjenama određenih zakona, na snazi od 1. siječnja 2021.

kazneno djelo prihvaćanja ili pružanja neopravdane koristi ili neprimjerene prednosti te kazneno djelo neizravne korupcije¹⁰⁶. Osim toga, zakonom se uvodi definicija imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom. Konkretno, zakonom se uspostavlja novi Ured za upravljanje oduzetom imovinom¹⁰⁷. Postoje nedostaci u zakonodavstvu u pogledu ovlaštenja policije da od banaka zatraži financijske informacije o osumnjičenima u fazi istrage tih kaznenih djela¹⁰⁸, kao i u pogledu kriminalizacije trgovanja navodnim utjecajem¹⁰⁹.

Provode se mjere za povećanje resursa Posebnog državnog odvjetništva u cilju jačanja njegovih kapaciteta. Vlada je 10. veljače 2021. odobrila prijedlog za povećanje resursa i broja specijaliziranog osoblja u Posebnom državnom odvjetništvu¹¹⁰. Ukupan broj državnih odvjetnika 2021. povećao se s 35 na 38. Kao reakcija na zabrinutost zbog ograničenih resursa i kapaciteta za kazneni progon korupcije na visokoj razini¹¹¹, odjel koji se bavi konkretno korupcijom i kaznenim djelima povezanim s korupcijom sada je udvostručio broj članova osoblja s pet na deset državnih odvjetnika u Posebnom državnom odvjetništvu¹¹². Reorganizacija je provedena tijekom 2021¹¹³. Dogovoreno je i znatno povećanje proračunskih sredstava za Posebno državno odvjetništvo¹¹⁴. I dalje postoje zabrinutosti u pogledu razine povjerenja u policiju, kao i njezinu specijalizaciju i digitalizaciju, što utječe na suradnju državnog odvjetništva s policijom i otkrivanje korupcije i kaznenih djela povezanih s korupcijom¹¹⁵. Posebno, kako je navedeno u Izvješću o vladavini prava za 2020., jačanjem forenzičkih i analitičkih kapaciteta Nacionalne agencije za kriminalitet pridonijelo bi se

¹⁰⁶ Zakonom je redefiniran i pojam pranja novca stečenog kriminalnim aktivnostima i uvedeno je novo kazneno djelo zaobilaznja zakona, vidjeti odjeljak I. Svi oblici aktivne, pasivne, izravne i neizravne korupcije već su prije toga bili kriminalizirani u Slovačkoj.

¹⁰⁷ Postupci odabira za imenovanje direktora bili su u tijeku u vrijeme izrade ovog izvješća, prema doprinosu Slovačke za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 22. Uvedeno je nekoliko drugih izmjena povezanih s korupcijom, uključujući Zakon br. 279/2020 o izmjeni i dopuni Zakona br. 297/2008 o zaštiti od pranja novca i financiranja terorizma (rujan 2020.).

¹⁰⁸ Doprinos Slovačke za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 24., s upućivanjem na odjeljak 29. točku (a) podtočku 4. Zakona br. 171/1993 zb. o policijskim snagama, unatoč činjenici da je policija ovlaštena pribaviti takve informacije u slučaju drugih kaznenih djela, kao što su utaja poreza, nezakonite financijske operacije ili legalizacija imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom. Konkretno, očekuje se da će se nacrtom zakona o središnjem registru bankovnih računa od 1. prosinca 2021. ukloniti ti nedostaci.

¹⁰⁹ Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije (UNCAC), Pregled provedbe – prvi krug (2010.–2015.), Izvješće o pregledu za Slovačku Republiku, str. 22. Trgovanje utjecajem kriminalizirano je u skladu s odjeljkom 336. Kaznenog zakona, ali ne obuhvaća slučajeve u kojima je pojedinac ponudio ili dao mito drugoj osobi koja u stvarnosti nije imala utjecaj zbog kojega je dano mito, kako se zahtijeva Konvencijom UNCAC.

¹¹⁰ Odluka br. UV-1860/2021. Usp. i Vlada Slovačke Republike, Prijedlog za povećanje broja osoba određenih za obavljanje dužnosti Posebnog državnog odvjetništva Glavnog državnog odvjetništva Slovačke Republike i njihovu funkcionalnu klasifikaciju.

¹¹¹ Doprinos Slovačke za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 15. Posebno državno odvjetništvo izrazilo je zabrinutost navodeći da je u prosjeku svaki državni odvjetnik u određenom trenutku zadužen za približno 80 predmeta, što otvara pitanja povezana s djelotvornošću nadzora nad istragama. Usp. Izvješće o vladavini prava (2020.), str. 7.

¹¹² Trenutačni pododjel Odjela za opći kriminalitet Posebnog državnog odvjetništva sastoji se od jednog glavnog državnog odvjetnika i devet državnih odvjetnika, prema doprinosu Slovačke za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 16.

¹¹³ Trenutačni pododjel Odjela za opći kriminalitet Posebnog državnog odvjetništva sastoji se od jednog glavnog državnog odvjetnika i devet državnih odvjetnika, prema doprinosu Slovačke za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 16.

¹¹⁴ Odvjetništvo će primiti dodatnih 1,3 milijuna EUR za provedbu reforme.

¹¹⁵ Usp. GRECO, peti evaluacijski krug, Evaluacijsko izvješće o Slovačkoj Republici (2019.), str. 37.–57.

učinkovitijim financijskim istragama¹¹⁶. Planira se sveobuhvatna reforma policije radi modernizacije policije u tom pogledu do lipnja 2022.¹¹⁷

Rad na borbi protiv korupcije na visokoj razini znatno se povećao u Slovačkoj tijekom izvještajnog razdoblja. Sposobnost istrage i kaznenog progona korupcije na visokoj razini znatno se poboljšala nakon javnih masovnih prosvjeda protiv percipiranog nekažnjavanja korupcije na visokoj razini na temelju otkrića u kontekstu ubojstva novinara Jána Kuciaka i njegove zaručnice Martine Kušnírove 2018. Od listopada 2020. niz bivših visokopozicioniranih predstavnika policije, državnog odvjetništva i pravosuđa te visokopozicioniranih osoba iz privatnog sektora optuženo je za korupciju i kaznena djela povezana s korupcijom¹¹⁸. Tijekom 2020. Nacionalna agencija za kriminalitet pokrenula je postupak u 158 slučajeva korupcije¹¹⁹. Broj pojedinaca osuđenih za kaznena djela korupcije više se nego udvostručio 2020. (128 osuđujućih presuda) u usporedbi s 2019. (62 osuđujuće presude)¹²⁰. U novije vrijeme, u svibnju 2021. Nacionalna agencija za kriminalitet zadržala je u pritvoru nekoliko visokopozicioniranih dužnosnika Zemljišnog fonda¹²¹ koji su navodno bili uključeni u sustave korupcije u razdoblju od 2016. do 2020.¹²² U tom je kontekstu Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF) već 2020. izrazio zabrinutost nakon tri upravne istrage o poljoprivrednim plaćanjima povezanim s nedostacima u Zemljišnom fondu u pogledu transparentnosti, jednakog postupanja prema podnositeljima zahtjeva za zakup i pravne sigurnosti u unutarnjim postupcima¹²³. Međutim, suradnja između Nacionalne agencije za kriminalitet, Ureda za nacionalnu sigurnost, Vrhovnog ureda za reviziju i Financijsko-obavještajne jedinice mogla bi se još poboljšati i ojačati kako bi se korupcija bolje otkrila i dokumentirala¹²⁴. Djelotvorna provedba podmićivanja stranih dužnosnika isto je tako problem koji je i dalje prisutan¹²⁵.

¹¹⁶ Izvješće o vladavini prava za 2020., Poglavlje za Slovačku, str. 7.

¹¹⁷ Usp. Plan za oporavak i otpornost Slovačke Republike.

¹¹⁸ Informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj. Vidjeti i odjeljak I.

¹¹⁹ Prema informacijama dobivenima u kontekstu posjeta Slovačkoj, od 158 pokrenutih predmeta korupcije 73 su se odnosila na davanje mita, 71 na primanje mita, osam na neizravnu korupciju, pet na korupciju na izborima i jedan predmet na namještanje utakmica u sportu.

¹²⁰ Kaznena djela uključena u statističke podatke jesu pasivna korupcija (odjeljak 328.), pasivna korupcija – nabava predmeta od općeg interesa (odjeljak 329.), aktivna korupcija (odjeljak 332.), aktivna korupcija – nabava predmeta od općeg interesa (odjeljak 333.), trgovanje utjecajem (odjeljak 336.), podmićivanje na izborima (odjeljak 336.a) i korupcija u sportu (odjeljak 336.b). Dodatni doprinos Slovačke za Izvješće o vladavini prava za 2021. dostupan na http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/rocnka2019/I-Trestn%C3%A1-agenda_2019_pdf.pdf Nadalje, statistički podaci o korupciji dostupni su u godišnjim izvješćima Nacionalne agencije za kriminalitet o broju kaznenih istraga i kaznenih progona te broju pojedinaca optuženih za kaznena djela korupcije. Ministarstvo unutarnjih poslova isto tako objavljuje mjesečne statističke podatke o kriminalitetu na internetu.

¹²¹ Slovački Zemljišni fond zadužen je za upravljanje poljoprivrednim zemljištem u državnom vlasništvu ili zemljištem bez poznatog privatnog vlasnika. Te parcele pokrivaju otprilike 20 % cjelokupnog poljoprivrednog zemljišta u Slovačkoj i u većini slučajeva ispunjavaju uvjete za bespovratna sredstva EU-a koja se izravno plaćaju.

¹²² Aktuality.sk (19. ožujka 2021.), Nacionalna agencija za kriminalitet ponovno je pritvorila financijera Kvietika i nekoliko osoba iz slovačkog Zemljišnog fonda.

¹²³ \x{FDDF} Priopćenje za medije Europskog ureda za borbu protiv prijevара (21. siječnja 2021.), OLAF zatvara predmete povezane s poljoprivrednim fondovima EU-a u Slovačkoj.

¹²⁴ Doprinos Slovačke za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 25.

¹²⁵ Prema podacima organizacije Transparency International, Izvoz korupcije (2020.), str. 102., u razdoblju od 2016. do 2019. Slovačka je pokrenula nepoznat broj istraga te nije otvorila ni zatvorila nijedan predmet. Nacionalne odredbe o kaznenim djelima podmićivanja stranih dužnosnika izmijenjene su u skladu s preporukama OECD-a, Provedba OECD-ove Konvencije o borbi protiv podmićivanja, treća faza: Slovačka

Slovački parlament imenovao je voditelja Ureda za zaštitu zviždača u veljači 2021. Nakon tog imenovanja¹²⁶, Ured će početi s radom i preuzeti svoje funkcije u roku od šest mjeseci¹²⁷. Mandat voditelja Ureda traje sedam godina. Ured ne ovisi ni o jednom drugom odjelu¹²⁸. Ovlasti Ureda usredotočit će se na kršenje zakona i zaštitu od osvetničkih mjera koje poduzima prijavljeni subjekt na temelju načela povjerljivosti i anonimnosti¹²⁹. Uloga Ureda obuhvaća pružanje savjeta, osposobljavanja i metodoloških smjernica te povećanje informiranosti javnosti o dojavama zviždača, među ostalim u slučajevima korupcije. Ured je odgovoran parlamentu i podносит će godišnje izvješće. Ciljna su publika Ureda i javni i privatni sektor.

Slovačka se obvezala podnijeti nacrt zakona o lobiranju u studenome 2021. Postupak koji vodi vladin ured¹³⁰ u početnoj je pripremnoj fazi¹³¹. Bilo je nekoliko pokušaja donošenja zakonodavstva, no lobiranje u Slovačkoj i dalje nije regulirano¹³². Zbog toga ne postoje pravne definicije lobista, aktivnosti i ciljeva lobiranja, kao ni učinkovite sankcije za neprimjereno lobiranje ili zakonodavni otisak¹³³. Međutim, povezano zakonodavstvo i alati omogućuju praćenje komentara dionika i mjere u kojoj su komentari utjecali na zakonodavni nacrt¹³⁴. Etički kodeks za zastupnike u parlamentu¹³⁵ i uvođenje zakonodavne uredbe o pravilima nakon prestanka radnog odnosa („rotirajuća vrata“) isto se tako planiraju za 2021.¹³⁶ Stupile su na snagu izmjene Zakona o zaštiti javnog interesa kojima je predviđena

Republika (2012.) i OECD, Izvješće o daljnjem postupanju nakon treće faze i preporuka: Slovačka Republika (2014.). Za odgovornost pravnih osoba u pogledu podmićivanja stranih dužnosnika vidjeti OECD, Izvješće o ponovljenoj prvoj fazi: Slovačka Republika (2017.). Tijekom 2025. Slovačka Republika trebala bi biti predmetom preispitivanja provedbe Konvencije u okviru četvrte faze, u vidu pregleda mjera poduzetih za uklanjanje nedostataka utvrđenih u prethodnim evaluacijama i rada na provedbi.

¹²⁶ Doprinos Slovačke za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 19.; Izvješće o vladavini prava za 2020., Poglavlje za Slovačku, str. 8.

¹²⁷ Ured za zaštitu zviždača uspostavljen je Zakonom br. 54/2019 zb. o zaštiti zviždača koji je na snazi od ožujka 2019.

¹²⁸ Troškovi osoblja i tekući troškovi iznositi će približno 1,1 milijuna EUR godišnje.

¹²⁹ Slovačka od 2019. ima samostalan zakon o zaštiti zviždača, Zakon br. 54/2019 zb. o zaštiti zviždača.

¹³⁰ Vlada Slovačke Republike, Plan zakonodavnih zadaća Vlade Slovačke Republike za 2021., https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy?p_p_id=processDetail_WAR_portletsel&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&processDetail_WAR_portletsel_fileCoaddr=COO.2145.1000.3.4201465&processDetail_WAR_portletsel_file=pl%C3%A1n-2021.pdf&processDetail_WAR_portletsel_action=getFile

¹³¹ Informacije dobivene od vlade u kontekstu posjeta Slovačkoj.

¹³² Izvješće o vladavini prava za 2020., Poglavlje za Slovačku, str. 8.

¹³³ Usp. GRECO, četvrti evaluacijski krug, Slovačka Republika – Dopuna Drugog izvješća o usklađenosti (2019.), točka 8., i GRECO, četvrti evaluacijski krug, – Evaluacijsko izvješće o Slovačkoj Republici (2013.), točka 25. (u pogledu zastupnika u parlamentu); GRECO, peti evaluacijski krug – Evaluacijsko izvješće, Slovačka Republika (2019.), točka 89. (u pogledu funkcija središnje države/glavnih izvršnih funkcija); GRECO, četvrti evaluacijski krug (2019.), Dopuna Drugog izvješća o usklađenosti, Slovačka Republika.

¹³⁴ Među njima su, između ostalog, i strog Zakon o slobodi informiranja i Ustavni zakon o sukobu interesa br. 357/2004 zb.

¹³⁵ Etički kodeks za zastupnike u parlamentu bit će dio nacrta zakona o lobiranju vladinog ureda. Kad je riječ o državnim službenicima, zakonodavne izmjene Zakona o državnim službenicima iz 2019. uključivale su etički kodeks za državne službenike i sustav za procjenu usklađenosti, Uredba br. 400/2019 o etičkom kodeksu za državne službenike. O uvođenju kodeksa ponašanja za zastupnike u parlamentu, vidjeti i GRECO, četvrti evaluacijski krug, Druga dopuna Drugog izvješća o usklađenosti – Slovačka Republika (2021.).

¹³⁶ Doprinos Slovačke za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 19. i informacije koje je dostavio vladin Odjel za sprečavanje korupcije u kontekstu posjeta Slovačkoj. Pravila o razdoblju nakon prestanka zaposlenja dosad su bila uključena u Zakon o sukobu interesa koji se primjenjuje na javne dužnosnike na izvršnim

obveza prijavljivanja darova ili drugih pogodnosti te uporabe pokretne ili nepokretne imovine¹³⁷.

Vlada namjerava osnovati novi centralizirani ured za praćenje i provjeru imovine, uključujući imovinu najviših izvršnih dužnosnika. Vladin ured u suradnji s parlamentom u početnoj je fazi izrade koncepta zakonodavnog prijedloga za osnivanje jedinstvenog ureda¹³⁸. Sustav imovinskih kartica za zastupnike u parlamentu, suce, državne odvjetnike, javne dužnosnike i državne službenike dosad je bio decentraliziran. Na početku 2021. zabilježena su velika kašnjenja u objavi imovinskih kartica zastupnika u parlamentu za 2019., koje su trebale biti podnesene u kolovozu 2020., zbog razloga povezanih s pandemijom bolesti COVID-19 i postupaka izricanja novčanih kazni zbog neusklađenosti koji su u tijeku¹³⁹.

Financije su političkih stranaka transparentne, no nadzor bi se mogao pojačati. Glavni zakon kojim se uređuje financiranje političkih stranaka u Slovačkoj jest Zakon o političkim strankama i pokretima¹⁴⁰. Donacije političkim strankama ograničene su na 5 000 EUR u gotovini po kalendarskoj godini, a takvo ograničenje ne postoji tijekom izbornih razdoblja. Zabranjene su donacije stranih subjekata i anonimnih donatora. Nepoštivanje zakona može rezultirati time da Državno povjerenstvo za izbore i nadzor nad financiranjem političkih stranaka može izreći novčanu kaznu u iznosu dvostrukog prihoda od donacije ili besplatne usluge. Stranke svake godine moraju Državnom povjerenstvu podnijeti izvješće o svojim financijama. Financijska izvješća javno su dostupna. Izvješća nadzire Nacionalno vijeće Slovačke Republike i moraju sadržavati financijske informacije povezane s izbornim kampanjama i identitetom donatora¹⁴¹. Ljudski kapaciteti nadzornih tijela ograničeni su i izražena je zabrinutost u pogledu političkih imenovanja unutar njih¹⁴². Prijedlog zakona donesen u roku od dva dana kojim se postrožuju pravila financiranja kampanja za izbore 2020. ograničavanjem donacija¹⁴³ posebno je utjecao na novoosnovane stranke te je stoga izazvao zabrinutost novih stranaka, civilnog društva i medija u pogledu poštenog natjecanja među političkim strankama.

Prema državnom odvjetništvu, pandemija bolesti COVID-19 navodno nije imala poseban učinak na pojavu korupcije, otkrivanje korupcije ni na rad na borbi protiv

funkcijama ili na članove tijela s kolektivnim odlučivanjem, ali je utvrđeno da su ograničenog područja primjene. Usp. GRECO, peti evaluacijski krug, Evaluacijsko izvješće o Slovačkoj Republici (2019.), točke 127. i 128.

¹³⁷ Ustavni zakon o zaštiti javnog interesa u obnašanju dužnosti javnih dužnosnika br. 357/2004, kako je izmijenjen Ustavnim zakonom br. 545/2005. Konkretno, u trenutnom vladinu programu predviđene su daljnje sveobuhvatne izmjene tog zakona, posebno u vezi s darovima za zastupnike u parlamentu, kako bi se riješio preostali problem u pogledu pragova za minimalne plaće. Usp. GRECO, četvrti evaluacijski krug: Druga dopuna Drugog izvješća o usklađenosti – Slovačka Republika (2021.), točke 20. i 21. Vidjeti i GRECO, Slovačka: GRECO žali zbog sporog napretka u sprečavanju korupcije zastupnika u parlamentu, sudaca i državnih odvjetnika (2021.).

¹³⁸ Informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj. Vidjeti i Izvješće o vladavini prava za 2020., Poglavlje za Slovačku, str. 8. i 9.

¹³⁹ Informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj. Četvrtina zastupnika u parlamentu (381) nije podnijela svoje imovinske kartice parlamentarnom odboru do siječnja 2021.

¹⁴⁰ Zakon br. 85 o političkim strankama i pokretima, 2005. (kako je izmijenjen 2019.).

¹⁴¹ Odjeljak 22. točka 5. Zakona br. 85 o političkim strankama i pokretima iz 2005. (kako je izmijenjen 2019.).

¹⁴² Informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj.

¹⁴³ Zakon br. 85 o političkim strankama i pokretima iz 2005. (kako je izmijenjen 2019.). Prijedlogom zakona ograničeni su prihodi političkih stranaka od donacija i zajmova na 3,5 milijuna EUR tijekom četverogodišnjeg mandata, a godišnje donacije članova političke stranke ograničene su na 10 000 EUR po članu.

korupcije u Slovačkoj. Neka su suđenja odgođena zbog pandemije bolesti COVID-19, što je pridonijelo broju neriješenih predmeta¹⁴⁴. Visokorizični sektori koji su prije pandemije predstavljali plodno tlo za korupciju uglavnom su ostali takvima tijekom pandemije, uključujući javnu nabavu i sektor zdravstvene skrbi, s povećanim rizikom od prijevara povezanih sa subvencijama koje se dodjeljuju zbog pandemije u potonjem sektoru¹⁴⁵. U okviru sektorskog programa borbe protiv korupcije Ministarstva zdravstva¹⁴⁶ osnovana je posebna radna skupina za procjenu rizika od korupcije u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 te su utvrđena dva područja rizika povezana sa zahtjevima za neprihvatljive troškove i udvostručavanjem zahtjeva za povrat troškova¹⁴⁷. Kako bi se smanjilo vrijeme potrebno za nabavu robe, usluga i građevinskih radova tijekom pandemije, vlada je pripremila zakonodavni prijedlog¹⁴⁸ o izmjeni svojeg zakona o javnoj nabavi. Međutim, prijedlog je revidiran u svibnju 2021. nakon javne peticije i kritike zbog isključivanja Ureda za javnu nabavu iz prvotno predviđenog postupka preispitivanja, čime bi se isključila javna kontrola povjerenstava visoke vrijednosti¹⁴⁹. Prema mišljenju civilnog društva, revidiranim zakonodavnim prijedlogom rješavaju se pitanja iz peticije tako da se njime povećava transparentnost i javna kontrola, čime se smanjuju rizici od korupcije¹⁵⁰.

III. MEDIJSKI PLURALIZAM I SLOBODA MEDIJA

Slovačkim Ustavom utvrđuje se pravo na izražavanje mišljenja usmenim i pisanim putem, slikom ili na bilo koji drugi način, pravo na traženje, primanje i širenje ideja i informacija te pravo na pristup informacijama. Pravo na pristup informacijama pravno je izraženo u Zakonu o slobodi informiranja¹⁵¹. Cilj je Zakona o emitiranju i reemitiranju¹⁵² osigurati pluralizam informacija, dok se Zakonom o tisku¹⁵³ utvrđuju pravila koja se odnose na tisak i novinare¹⁵⁴. Čeka se zakonodavstvo za usklađivanje Zakona o emitiranju i reemitiranju s Direktivom o audiovizualnim medijskim uslugama¹⁵⁵.

¹⁴⁴ informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj. Vidjeti i odjeljak I.

¹⁴⁵ informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj.

¹⁴⁶ Program je dostupan na <https://www.health.gov.sk/Zdroje/?dokumenty/mzsr/rezortny-protikorupcny-program.rtf>

¹⁴⁷ informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj.

¹⁴⁸ Zamjenica premijera Slovačke Republike, Nacrt zakona o izmjenama Zakona br. 343/2015 zb. o javnoj nabavi i izmjenama određenih zakona, kako je izmijenjen, https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy?p_p_id=processDetail_WAR_portlet&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&processDetail_WAR_portlet.fileCooaddr=COO.2145.1000.3.4149284&processDetail_WAR_portlet.file=03_vlastny_material_zvo_final.docx&processDetail_WAR_portlet.action=getFile

¹⁴⁹ Prema tom prijedlogu, preispitivanje postupka javne nabave umjesto toga bilo bi predmet izravne sudske istrage. Primjerice, prigovori na uvjete nadmetanja ne bi imali suspenzivni učinak ako bi se podnijeli na sudu te bi se ugovori mogli potpisati prije donošenja ikakve sudske presude.

¹⁵⁰ Transparency International Slovačka, informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj.

¹⁵¹ Zakon br. 211/2000 zb., Zakon o slobodi informiranja.

¹⁵² Zakon br. 308/2000 zb., Zakon o emitiranju i reemitiranju.

¹⁵³ Zakon br. 167/2008 zb., Zakon o tisku.

¹⁵⁴ Slovačka je pala za dva mjesta na svjetskom indeksu slobode medija Reportera bez granica i sada se nalazi na 35. mjestu u svijetu i na 17. mjestu u EU-u. To je uglavnom posljedica verbalnih napada političara na novinare i medijske kuće.

¹⁵⁵ Direktiva (EU) 2018/1808 od 14. studenoga 2018.

Vijeće za emitiranje i reemitiranje djeluje autonomno¹⁵⁶. S obzirom na to da Vijeće za emitiranje raspolaže vlastitim proračunom, dodijeljena sredstva smatraju se primjerenima za izvršavanje njegovih zadaća¹⁵⁷ te su zakonom¹⁵⁸ utvrđena jasna pravila o imenovanju i razrješenju članova Vijeća, a u izvješću o praćenju medijskog pluralizma za 2021.¹⁵⁹ potvrđuje se da je neovisnost Vijeća općenito zajamčena, iako su povremena politička imenovanja i dalje problem.

Očekuje se da će se prijedlogom zakona o izmjeni Zakona o emitiranju i reemitiranju uvesti okvir kojim će se osigurati transparentnost vlasništva nad medijima. Dok se čeka donošenje tog prijedloga zakona, koje je planirano do kraja 2021.¹⁶⁰, a očekuje se da će se njime uvesti odredbe o transparentnosti vlasničke strukture i stvarnog vlasništva, kako je predviđeno Direktivom o audiovizualnim medijskim uslugama, u Izvješću o praćenju medijskog pluralizma za 2021.¹⁶¹ još se jednom smatra da nedostatak regulacije znači da je to i dalje područje visokog rizika¹⁶². U Zakon o emitiranju i reemitiranju uključeni su gornje granice i ograničenja kako bi se spriječio visok stupanj horizontalne koncentracije vlasništva na televizijskom i radijskom tržištu. Međutim, zbog nedostatka podataka o prihodima i tržišnim udjelima publike teško je procijeniti stvarno stanje¹⁶³.

Niz osuđujućih presuda izrečen je osobama uključenima u ubojstvo novinara Jána Kuciaka i njegove zaručnice Martine Kušnírove 2018. Specijalizirani kazneni sud osudio je tri osobe na kaznu zatvora u trajanju od 15 do 25 godina. Protiv jedne od presuda optuženik je podnio žalbu. Državni odvjetnik žalio se na oslobađajuće presude prvostupanjskog suda izrečene navodnim glavnim organizatorima atentata¹⁶⁴. Vrhovni sud poništio je 15. lipnja 2021. prvostupanjske oslobađajuće presude Specijaliziranog kaznenog suda i vratio predmet tom sudu. Vrhovni sud potvrdio je i 25-godišnju zatvorsku kaznu izrečenu drugom optuženiku¹⁶⁵.

Prijavljeni su verbalni napadi političara iz vlade i oporbe na novinare i medijske kuće. Novinari su optuženi za „prkos” i ugrožavanje rada vlade tijekom pandemije bolesti COVID-19. Od rujna 2020. Platforma Vijeća Europe za promicanje zaštite novinarstva i sigurnosti novinara objavila je jedno upozorenje za Slovačku¹⁶⁶ koje se odnosilo na nadziranje novinara koje provode neidentificirani pojedinci¹⁶⁷. Predloženo zakonodavstvo namijenjeno jačanju zaštite novinara odgođeno je zbog pandemije bolesti COVID-19¹⁶⁸. Prijedlozi uključuju definiciju statusa novinara, zaštitu novinarskih izvora te bolji pristup informacijama. Nadalje, vlada priprema izmjene trenutačno strogih slovačkih zakona o kaznenom djelu klevete kako

¹⁵⁶ Za dodatne informacije vidjeti Izvješće o vladavini prava za 2020., Poglavlje za Slovačku, str. 9.

¹⁵⁷ Informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj.

¹⁵⁸ Vijeće ima devet članova koje bira i razrješuje Nacionalno vijeće Slovačke Republike (parlament).

¹⁵⁹ Izvješće o praćenju medijskog pluralizma za 2021. za Slovačku, str. 10.

¹⁶⁰ Doprinos Slovačke za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 26.; informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj.

¹⁶¹ Izvješće o vladavini prava za 2020., Poglavlje za Slovačku, str. 9.

¹⁶² Praćenje medijskog pluralizma za 2021., Izvješće za Slovačku, str. 11. i 12.

¹⁶³ Izvješće o praćenju medijskog pluralizma za 2021. za Slovačku, str. 12.

¹⁶⁴ Platforma za brzi odgovor za zaštitu slobode medija tu je oslobađajuću presudu nazvala lakrdijom pravosuđa i pozdravila odluku državnog odvjetnika da podnese žalbu u tom predmetu.

¹⁶⁵ Informacije koje su dostavile slovačke vlasti.

¹⁶⁶ Vijeće Europe, Platforma za promicanje zaštite novinarstva i sigurnosti novinara.

¹⁶⁷ Slovačka je na to upozorenje odgovorila navodeći da je u tom slučaju odmah pokrenuta policijska istraga.

¹⁶⁸ Donošenje je predviđeno do kraja 2021. Informacije dobivene tijekom posjeta zemlji, 22. travnja 2021.

bi se novinarima pružila zaštita. Nije uveden program potpore informativnim medijima radi ublažavanja posljedica pandemije bolesti COVID-19¹⁶⁹.

IV. OSTALA INSTITUCIJSKA PITANJA POVEZANA SA SUSTAVOM PROVJERA I RAVNOTEŽE

Slovačka je parlamentarna republika u kojoj je Nacionalno vijeće (parlament) jedino ustavno i zakonodavno tijelo¹⁷⁰. Pravo na donošenje zakona pripada odborima parlamenta, pojedinačnim zastupnicima u parlamentu i vladi¹⁷¹. Ustavni sud odlučuje o usklađenosti zakona s Ustavom, ustavnim aktima i međunarodnim sporazumima te jamči poštovanje temeljnih i ustavnih prava. I neovisna tijela imaju ulogu u zaštiti temeljnih prava.

Izražena je zabrinutost u pogledu uključivosti zakonodavnog postupka. Nedavna ustavna reforma (vidjeti odjeljak I.) najavljena je u vladinoj izjavi o programu iz travnja 2020. te je, nakon izlaganja za nekoliko dionika¹⁷² i pisanog javnog savjetovanja u srpnju 2020., podnesena parlamentu početkom listopada 2020. i odobrena u prosincu 2020. Dionici su izrazili zabrinutost zbog nedostatka opsežne i utemeljene rasprave o glavnim značajkama reforme, kao i zbog nedostatka savjetovanja s Venecijanskom komisijom s obzirom na opseg i važnost reforme¹⁷³. Dionici su naglasili kako je važno da ustavnim promjenama prethodi otvorena i pravodobna javna rasprava u kojoj sudjeluju dionici i civilno društvo, u skladu s europskim normama¹⁷⁴. Dionici su izrazili zabrinutost i zbog svojeg nedovoljnog sudjelovanja u drugim zakonodavnim postupcima¹⁷⁵ te zbog primjene ubrzanih postupaka u parlamentu, koji su se primjenjivali i na zakonodavstvo koje nije strogo povezano s pandemijom¹⁷⁶.

Planovi najavljeni 2020. za poboljšanje zakonodavnog postupka i jačanje transparentnosti, učinkovitosti i odgovornosti javne uprave još nisu ostvareni¹⁷⁷. Nova vlada, koja je na vlasti od travnja 2021., u svoju je izjavu o programu uključila obveze prethodne vlade¹⁷⁸ da poboljša postupak pripreme i donošenja zakona, ojača transparentnost, učinkovitost i odgovornost javne uprave te proširi pristup informacijama i primjenu otvorene

¹⁶⁹ Prema slovačkim vlastima novinari su ispunjavali uvjete za podnošenje zahtjeva za financijsku potporu u okviru postojećeg programa usmjerenog na kulturni i kreativni sektor.

¹⁷⁰ Članak 72. slovačkog Ustava.

¹⁷¹ Članak 87. slovačkog Ustava.

¹⁷² Nacrt reforme predstavljen je predsjedniku Sudbenog vijeća, predsjedniku Vrhovnog suda, predsjedniku Ustavnog suda, Glavnom državnom odvjetništvu, pučkom pravobranitelju i predstavnicima pravnih organizacija.

¹⁷³ Dioncima je pružena prilika da komentiraju nacrt tijekom pisanih javnih savjetovanja koja su trajala 15 radnih dana za vrijeme ljetnih praznika. Dionici su kritizirali i trajanje i vrijeme javnog savjetovanja. Vidjeti komentare koje su tijekom javnog savjetovanja podnijeli državno odvjetništvo, Pravni fakultet Sveučilišta Comenius u Bratislavi, Slovačka odvjetnička komora i Sudbeno vijeće, dostupne na <https://www.slovlex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/267>; Otvoreni poziv slovačkih odvjetnika dostupan na <https://pravnystat.eu/en/> i podnesen kao doprinos savjetovanju s dionicima za Izvješće o vladavini prava za 2021.

¹⁷⁴ Venecijanska komisija (19. siječnja 2010.), Izvješće o ustavnoj izmjeni, CDL-AD(2010)001, točka 205.; Venecijanska komisija, Drugo privremeno mišljenje o ustavnim reformama u Republici Armeniji, CDL-AD(2005)016, točka 31.

¹⁷⁵ Doprinos saveza Via Iuris (Civil Liberties Union) za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 19.; doprinos Europske mreže nacionalnih institucija za ljudska prava (ENNHRI) za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 293.

¹⁷⁶ Doprinos ENNHRI-ja za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 298.; doprinos Slovačke odvjetničke komore za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 3.; informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj.

¹⁷⁷ Izvješće o vladavini prava za 2020., Poglavlje za Slovačku, str. 11.–13.

¹⁷⁸ Izjava o programu vlade Slovačke Republike za razdoblje 2020.–2024. od 19. travnja 2020.

vlasti. Preuzela je i obvezu jačanja nadležnosti Vrhovnog ureda za reviziju¹⁷⁹. Prijedlozi u tu svrhu još nisu predstavljeni ili su pokrenuta savjetovanja s dionicima. Izmjena Zakona o slobodnom pristupu informacijama u pripremnoj je fazi u vladi¹⁸⁰.

Ustavnom reformom izričito se propisuje da Ustavni sud nema nadležnost za preispitivanje ustavnih zakona. U prošlosti je Ustavni sud preuzeo ovlast za ocjenu ustavnosti ustavnih zakona, koju je jednom primijenio za zaštitu neovisnosti sudstva¹⁸¹. Nedavnom ustavnom reformom (vidjeti odjeljak I.) izmijenjen je tekst Ustava kako bi se sudu izričito zabranilo preispitivanje ustavnosti takvih zakona. Dionici su kritizirali tu promjenu¹⁸². Ustavnost ove izmjene osporena je pred Ustavnim sudom, gdje je još uvijek u postupku¹⁸³.

Parlament je izmijenio zakonodavstvo o izvanrednom stanju kako bi se omogućilo produljenje na više od 90 dana. Parlament je nastavio s radom tijekom izvanrednog stanja bez većih poremećaja¹⁸⁴. Izvanredno stanje omogućuje vladi donošenje pravilnika kojima se ograničavaju određena prava i slobode, kao što je sloboda kretanja¹⁸⁵. Vlada može proglasiti izvanredno stanje na najviše 90 dana, pod uvjetima propisanim ustavnim pravom¹⁸⁶. Nakon primjene izvanrednog stanja od 16. ožujka do 13. lipnja 2020. vlada je 1. listopada 2020.¹⁸⁷ proglasila novo izvanredno stanje. Parlament je u prosincu 2020. izmijenio relevantno zakonodavstvo kako bi omogućio da vlada opetovano produljuje izvanredno stanje za 40 dana, uz uvjet naknadnog odobrenja parlamenta¹⁸⁸. Izvanredno stanje završilo je 15. svibnja 2021. Ustavni sud nadležan je za ocjenu ustavnosti proglašenja i produljenja izvanrednog stanja¹⁸⁹. Međutim, dionici su primijetili da su rokovi za takvu ocjenu kratki¹⁹⁰. Ustavnom sudu podnesena je molba za ocjenu ustavnosti proglašenja i jednog od produljenja te je u oba slučaja proglasio da su u skladu s mjerodavnim zakonodavstvom¹⁹¹. Ustavni sud

¹⁷⁹ Izjava o programu vlade Slovačke Republike za razdoblje 2021.–2024., str. 13.–17.

¹⁸⁰ Prijedlog zakona br. PI/2020/146 o izmjeni Zakona br. 211/2000 zb. o slobodnom pristupu informacijama i o izmjenama određenih zakona (Zakon o slobodi informiranja), kako je izmijenjen, i o izmjeni određenih zakona.

¹⁸¹ Vidjeti presudu od 30. siječnja 2019. u predmetu PI ÚS 21/2014-96. Izmjena je reakcija na tu presudu, informacije dobivene u okviru pratećeg sastanka uz Izvješće o vladavini prava za 2020.

¹⁸² Otvoreni poziv slovačkih odvjetnika dostupan na <https://pravnystat.eu/en/> i podnesen kao doprinos savjetovanju s dionicima za Izvješće o vladavini prava za 2021., točka 1.; vidjeti i izjavu predsjednika Ustavnog suda od 3. prosinca 2020. u parlamentu u kojoj je izrazio zabrinutost zbog promjene i zatražio od zastupnika u parlamentu da dodatno razmotre to pitanje, koja je dostupna na <https://tv.nrsr.sk/videokanal/osoba/8/Ivan.Fiacan?id=233541>

¹⁸³ Spis br. 2879/2020.

¹⁸⁴ Zastupnicima u parlamentu dopušteno je osobno prisustvovanje sjednicama, osim zastupnika s obvezom samoizolacije u skladu s mjerama povezanim s bolešću COVID-19. Neki sastanci održani su u hibridnom obliku te im je nekoliko zastupnika u parlamentu prisustvovalo osobno, a neki putem videokonferencije. Doprinos Slovačke za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 37.

¹⁸⁵ Članak 5. stavak 3. Zakona br. 227/2002 o državnoj sigurnosti.

¹⁸⁶ Članak 5. stavak 1. Zakona br. 227/2002 o državnoj sigurnosti.

¹⁸⁷ Izvješće o vladavini prava za 2020., Poglavlje za Slovačku, str. 12.

¹⁸⁸ Članak 5. stavak 2. Zakona br. 227/2002 o državnoj sigurnosti. Parlament mora odobriti produljenje u roku od 20 dana od njegova stupanja na snagu jer u suprotnom prestaje izvanredno stanje. Produljenje je dopušteno samo ako je izvanredno stanje proglašeno u kontekstu pandemije. Vidjeti i doprinos ENNHRI-ja za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 296. i 297.

¹⁸⁹ Članak 129. stavak 6. Ustava.

¹⁹⁰ Zahtjev se mora podnijeti u roku od pet dana od proglašenja/produljenja, a sud mora donijeti odluku u roku od 10 dana od pokretanja postupka. Odjeljci 193. i 195. Zakona br. 314/2002 o Ustavnom sudu. Informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj.

¹⁹¹ Presuda Ustavnog suda od 14. listopada 2020. PI ÚS 22/2020, presuda Ustavnog suda od 31. ožujka 2021. PI ÚS 2/2021.

preispitao je i nekoliko mjera usvojenih u kontekstu pandemije i razjasnio pitanja o nadležnosti redovnih sudova za odlučivanje o takvim mjerama. Međutim, nakon naknadnih izmjena propisa¹⁹², izražena je zabrinutost da se pravo na sudsko preispitivanje određenih mjera možda ne može dovoljno zajamčiti¹⁹³.

Pučki pravobranitelj i Nacionalni centar za ljudska prava preuzeli su aktivnu ulogu u obrani prava građana tijekom pandemije. Pučki pravobranitelj neovisno je tijelo čija je zadaća zaštita temeljnih prava i sloboda u postupcima pred javnom upravom i drugim javnim tijelima, dok je slovački Nacionalni centar za ljudska prava nadležna nacionalna institucija za ljudska prava i tijelo za ravnopravnost u Slovačkoj¹⁹⁴. Tijekom pandemije bolesti COVID-19 broj pritužbi pučkom pravobranitelju povećao se za gotovo 50 %, a povećao se i broj zahtjeva javnosti za smjernice o mjerama povezanim s pandemijom¹⁹⁵. Radno opterećenje Nacionalnog centra za ljudska prava bilo je usporedivo s onim posljednjih godina, ali se sadržaj pritužbi promijenio, a većina ih se odnosila na mjere povezane s pandemijom¹⁹⁶. Institucije su otkrile kršenja u nekoliko područja, kao što su karantena koju je odredila država za osobe koje se vraćaju iz inozemstva, izolacija određenih romskih naselja u cjelini te ograničenja pristupa zdravstvenoj skrbi i prava na obrazovanje¹⁹⁷.

I dalje je na snazi poticajan pravni okvir za organizacije civilnog društva, no pojavila se zabrinutost zbog ograničenja financiranja određenih nevladinih organizacija¹⁹⁸. Nova vlada preuzela je obvezu daljnjeg jačanja civilnog društva¹⁹⁹. U prosincu 2020. pokrenut je novi registar nevladinih neprofitnih organizacija²⁰⁰. Riječ je o jedinstvenom javnom registru svih organizacija definiranih odgovarajućim zakonom koje djeluju u Slovačkoj, a cilj mu je dodatno poboljšati transparentnost. Dionici su izrazili zabrinutost zbog verbalnih napada javnih tijela i političara na aktiviste i organizacije civilnog društva²⁰¹ te namjernog ograničavanja javnih sredstava za organizacije koje promiču jednakost spolova²⁰². Osim toga, pandemija bolesti COVID-19 opteretila je rad niza organizacija civilnog društva, a dionici su

¹⁹² Izmjena Zakona br. 355/2007.

¹⁹³ Podnesak pučkog pravobranitelja Ustavnom sudu od 10. veljače 2021., predmet br. 268/2021, str. 26.–35.

¹⁹⁴ Izvješće o vladavini prava za 2020., Poglavlje za Slovačku, str. 12. i 13.

¹⁹⁵ Informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj.

¹⁹⁶ Informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj.

¹⁹⁷ Godišnje izvješće o aktivnostima pučkog pravobranitelja (2020.), o izvješću se raspravljalo i glasovalo u parlamentu 7. svibnja 2021., što je rezultiralo njegovim neprihvatanjem; informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj; Godišnje izvješće o poštovanju ljudskih prava slovačkog Nacionalnog centra za ljudska prava; doprinos ENNHRI-ja za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 309.–312.

¹⁹⁸ Izvješće o vladavini prava za 2020., Poglavlje za Slovačku, str. 14.

¹⁹⁹ Izjava o programu vlade Slovačke Republike za razdoblje 2021.–2024., str. 16.–17.

²⁰⁰ Uspostavljen Zakonom br. 346/2018 o registru nevladinih neprofitnih organizacija; registar je dostupan na <https://ives.minv.sk/rmno/?lang=sk>

²⁰¹ Doprinos saveza Via Iuris (Civil Liberties Union) za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 13. i 14., i doprinos ENNHRI-ja za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 294.

²⁰² Ovo se odnosi na postupak preraspodjele subvencija za promicanje jednakosti spolova Ministarstva rada, socijalnih pitanja i obitelji u 2020. kako bi se poduprle konzervativne organizacije koje zagovaraju pravo na život (*pro-life*) i koje se uglavnom ne bave pitanjima jednakosti spolova. Osim toga, od donošenja zakona od 17. prosinca 2020. o izmjeni Zakona br. 544/2010 zb. o subvencijama, umjesto jednakosti spolova, podupiru se jednake mogućnosti zapošljavanja i organizacije koje promiču brak i obiteljske vrijednosti. Vidjeti doprinose za Izvješće o vladavini prava za 2021. Europske mreže nacionalnih institucija za ljudska prava, str. 294., Civil Liberties Union for Europe (Savez za građanske slobode u Europi), str. 14., i ENNHRI-ja, str. 294. i 295.

izrazili posebnu zabrinutost u pogledu općih posljedica pandemije na financijsko stanje nevladinih organizacija²⁰³.

²⁰³ Unatoč radu vlade kojim se osigurala dodatna potpora u iznosu od 1,1 milijuna EUR za potporu aktivnostima nevladinih organizacija kojima se ublažava učinak bolesti COVID-19, priopćenje za medije Ministarstva regionalnog razvoja od 12. kolovoza 2020., zamjenica premijera Remišová: 1,1 milijuna EUR za pomoć nevladinoj organizaciji u borbi protiv bolesti COVID-19; informacije dobivene u kontekstu posjeta Slovačkoj. Vidjeti i doprinose saveza Via Iuris (Civil Liberties Union) za Izvješće o vladavini prava za 2021., str. 15.-17.

Prilog I. Popis izvora prema abecednom redoslijedu*

* *Popis doprinosa primljenih u okviru savjetovanja za Izvješće o vladavini prava za 2021. dostupan je na <https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism/2021-rule-law-report-targeted-stakeholder-consultation>.*

Aktuality.sk (2021.), *Nacionalna agencija za kriminalitet ponovno je pritvorila financijera Kvietika i nekoliko osoba iz slovačkog Zemljišnog fonda* (NAKA opat' zadržala financijera Kvietika aj viacero ľudí zo Slovenského pozemkového fondu) (<https://www.aktuality.sk/clanok/892385/naka-opat-zadrzala-financnika-martina-kvietika>).

Centar za medijski pluralizam i slobodu medija (2021.), *Praćenje medijskog pluralizma za 2021.*

Civil Liberties Union for Europe (2021.), *doprinos za Europu za Izvješće o vladavini prava za 2021.*

Europska komisija (2020.), *Izvješće o vladavini prava, Poglavlje za Slovačku.*

Europska komisija (2021.), priopćenje za medije br. 03/2021, OLAF zatvara predmete povezane s poljoprivrednim fondovima EU-a u Slovačkoj (https://ec.europa.eu/anti-fraud/media-corner/news/21-01-2021/olaf-closes-cases-eu-agricultural-funds-slovakia_en).

Europska komisija (2021.), *Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u.*

Europska mreža nacionalnih institucija za ljudska prava (2021.), *doprinos za Izvješće o vladavini prava za 2021.*

Europska mreža sudbenih vijeća (2012.–2013.), *Izvješće o minimalnim standardima za ocjenjivanje profesionalne uspješnosti i nesmjernivosti pravosudnih dužnosnika.*

Europski sud za ljudska prava, presuda od 15. rujna 2015., *Javor i Javorova*, 42360/10, status izvršenja (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-7717>).

Europski sud za ljudska prava, presuda od 24. srpnja 2012., *Maxian i Maxianova*, 44482/09, status izvršenja (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-7711>).

Europski sud za ljudska prava, presuda od 27. lipnja 2017., *Ivan*, 57405/15, status izvršenja (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-47309>).

Europski sud za ljudska prava, presuda od 31. kolovoza 2018., *Balogh i drugi*, 35142/15, status izvršenja (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-51541>).

Europski sud za ljudska prava, presuda od 9. ožujka 2021., *Bilgen protiv Turske*, 1571/07.

Glavna uprava za komunikaciju (2019.), *Flash Eurobarometer br. 482: stavovi poduzeća o korupciji u EU-u.*

Glavna uprava za komunikaciju (2020.), *Posebno istraživanje Eurobarometra br. 502: korupcija.*

GRECO (2019.), *četvrti evaluacijski krug, Dopuna Drugog izvješća o usklađenosti, Slovačka Republika.*

GRECO (2019.), *peti evaluacijski krug – Evaluacijsko izvješće, Slovačka Republika.*

GRECO (2021.), *četvrti evaluacijski krug, Druga dopuna Drugog izvješća o usklađenosti, Slovačka Republika.*

GRECO (2021.), Slovačka: GRECO žali zbog sporog napretka u sprečavanju korupcije zastupnika u parlamentu, sudaca i državnih odvjetnika (<https://www.coe.int/en/web/portal/-/slovakia-greco-regrets-slow-progress-in-preventing-corruption-of-parliamentarians-judges-and-prosecutors>).

Komunikacijska platforma slovačkih sudaca i Udruženje slovačkih sudaca (2021.), *doprinos za Izvješće o vladavini prava za 2021.*

OECD (2012.), *Provedba OECD-ove Konvencije o borbi protiv podmićivanja, treća faza: Slovačka Republika*.

OECD (2014.), *Provedba Konvencije OECD-a o borbi protiv podmićivanja, Izvješće o daljnjem postupanju nakon treće faze i preporuka: Slovačka Republika*.

OECD (2017.), *Provedba Konvencije OECD-a o borbi protiv podmićivanja, izvješće o ponovljenoj prvoj fazi: Slovačka Republika*.

Predsjedništvo Savjetodavnog vijeća Europskih sudaca (2020.), *Mišljenje od 9. prosinca 2020.*, CCJE-BU(2020)3.

Pučki pravobranitelj (2020.), *Godišnje izvješće o aktivnostima Pučkog pravobranitelja (Správa o činnosti verejného ochrancu práv za obdobie roka 2020)*, (https://www.vop.gov.sk/files/VOP_VS20_SK_1.pdf).

Savjetodavno vijeće Europskih sudaca (2007.), *Mišljenje br. 10*.

Savjetodavno vijeće Europskih sudaca (2016.), *Mišljenje br. 19*.

Slovačka odvjetnička komora (2021.), doprinos za Izvješće o vladavini prava za 2021.

Slovačka odvjetnička komora (2021.), *priopćenje za medije od 23. ožujka 2021., Predsjednik Slovačke odvjetničke komore posjetio je novog glavnog direktora zatvorske čuvarske službe (Predseda SAK navštívil nového generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže)*, (<https://www.sak.sk/web/sk/cms/news/form/list/form/row/596497/event>).

Slovačka vlada (2018.), *Politika borbe protiv korupcije Slovačke Republike za razdoblje 2019.–2023.* (<https://rokovania.gov.sk/download.dat?id=588DFBA123494910A70AF18737B85A81-034BF7E75BABC88FC3A419E44DED1345>).

Slovačka vlada (2019.), *Nacionalni program za borbu protiv korupcije Slovačke Republike* (<https://rokovania.gov.sk/download.dat?id=F75436C4AF3C4D96AE93D60FD6BCA184-99C291B1BA87B0B9BF1E773CB8DA6BA0>).

Slovačka vlada (2020.), *Godišnje izvješće o aktivnostima pučkog pravobranitelja* (https://www.vop.gov.sk/files/VOP_VS20_SK_1.pdf).

Slovačka vlada (2021.), *doprinos Slovačke za Izvješće o vladavini prava za 2021.*

[Slovačka vlada \(2021.\), *Plan za obnovu i otpornost \(Plán obnovy a Odolnosti Slovenskej republiky\)*](https://www.planobnovy.sk/files/dokumenty/kompletny-plan_obnovy.pdf) (https://www.planobnovy.sk/files/dokumenty/kompletny-plan_obnovy.pdf)

Slovačka vlada, *Izjava o programu za razdoblje 2020.–2024.* (<https://www.mpsr.sk/programove-vyhlasenie-vlady-slovenskej-republiky-na-obdobie-rokov-2020-2024/800-17-800-15434/>).

Slovačka vlada, *Izjava o programu za razdoblje 2021.–2024.* (<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=494677>).

Slovačka vlada, *Plan zakonodavnih zadaća vlade Slovačke Republike za 2021.* (https://www.slovlex.sk/legislativne-procesy?p_p_id=processDetail_WAR_portletsel&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&processDetail_WAR_portletsel_fileCooaddr=COO.2145.1000.3.4201465&p_p_id=processDetail_WAR_portletsel_file=pl%C3%A1n-2021.pdf&processDetail_WAR_portletsel_action=getFile).

Slovački Nacionalni centar za ljudska prava (2019.), *Godišnje izvješće o poštovanju ljudskih prava* (<http://www.snsrp.sk/wp-content/uploads/Sprava-o-LP-v-SR-za-rok-2020-.pdf>).

Slovački odvjetnici, *Otvoreni poziv i doprinos za Izvješće o vladavini prava za 2021.*, (<https://pravnystat.eu/en/>).

Slovački Ustavni sud, presuda od 14. listopada 2020., PI ÚS 22/2020.

Slovački Ustavni sud, presuda od 30. siječnja 2019., PI ÚS 21/2014-96.

Slovački Ustavni sud, presuda od 31. ožujka 2021., PI ÚS 2/2021.

Slovačko Ministarstvo pravosuđa, Analitički centar (2020.), *Odporúčania pre tvorbu novej súdnej mapy* (http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf).

Slovačko Ministarstvo pravosuđa, Analitički centar (2020.), *Preporuke za pripremu nove pravosudne mreže* (http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf).

Slovačko Ministarstvo pravosuđa, Analitički centar (2020.), *Reforma pravosudne mreže* (http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/Reforma_sudnej_mapy_na_citanie.pdf).

Slovačko Ministarstvo pravosuđa, *Vremenski okvir za izradu nacrtu reforme pravosudne mreže* (http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/20210223_Casov%C3%A1_os_Sudna_mapa_v.2.pdf).

Slovačko Ministarstvo regionalnog razvoja (2020.), priopćenje za medije, *zamjenica premijera Remišová: 1,1 milijuna EUR za pomoć nevladinoj organizaciji u borbi protiv bolesti COVID-19* (Vicepremiérka Remišová: 1,1 milióna eur na pomoc mimovládnyim organizáciám v boji s COVID–19) (<https://www.mirri.gov.sk/aktuality/podpredsednicka-vlady/vicepremierka-remisova-11-miliona-eur-na-pomoc-mimovladnym-organizaciam-v-boji-s-covid-19/>).

Slovačko Ministarstvo zdravstva, Sektorski program borbe protiv korupcije (<https://www.health.gov.sk/Zdroje/?dokumenty/mzsr/rezortny-protikorupcny-program.rtf>).

Sud Europske unije, presuda od 18. svibnja 2021., *Spojeni rumunjski predmeti*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 i C-397/19.

Sud Europske unije, presuda od 20. travnja 2021., *Repubblika*, C-896/19.

Sud Europske unije, presuda od 25. srpnja 2018., *LM*, C-216/18 PPU.

Transparency International (2020.), *Izvoz korupcije*.

Transparency International (2021.), *Indeks percepcije korupcije za 2020.*

UNCAC, *Pregled provedbe – prvi krug (2010.–2015.)*, *Izvešće o pregledu za Slovačku Republiku* (https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/CountryVisitFinalReports/2013_07_11_Slovakia_Final_Country_Report.pdf).

Vijeće Europe (2020.): *Preporuka od 20. svibnja 2020. o Nacionalnom programu reformi Slovačke za 2020. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Slovačke za 2020.*, COM(2020) 525 final.

Vijeće Europe, Venecijanska komisija (2013.), *Mišljenje o nacrtu izmjena Organskog zakona o sudovima opće nadležnosti Gruzije*, CDL-AD(2013)007-e.

Vijeće Europe: Odbor ministara (2010.), *Preporuka CM/Rec(2010)12 Odbora ministara državama članicama o sucima: neovisnost, učinkovitost i odgovornost*.

Vijeće Europe: Venecijanska komisija (2005.), *Drugo privremeno mišljenje o ustavnim reformama u Republici Armeniji*, CDL-AD(2005)016.

Vijeće Europe: Venecijanska komisija (2010.), *Izvešće o ustavnoj izmjeni*, CDL-AD(2010)001.

Za Europsku komisiju provela Europska komisija Vijeća Europe za učinkovitost pravosuđa (CEPEJ) (2017.), *Učinkovitost i kvaliteta slovačkog pravosudnog sustava, Ocjena i preporuke na temelju CEPEJ-ovih alata*, CEPEJ-COOP(2017)14.

Za Europsku komisiju provela Europska komisija Vijeća Europe za učinkovitost pravosuđa (CEPEJ) (2020.), *Preispitivanje reforme pravosudne mreže u Slovačkoj Republici koje su proveli CEPEJ-ovi stručnjaci.*

Za Europsku komisiju provela Europska komisija Vijeća Europe za učinkovitost pravosuđa (CEPEJ), *Godišnja studija.*

Prilog II. Posjet Slovačkoj

Službe Komisije u travnju 2021. održale su virtualne sastanke sa sljedećim organizacijama:

- Udruženje sudaca,
- vladin ured – Odjel za sprečavanje korupcije,
- Suci za otvoreno pravosuđe,
- Sudbeno vijeće,
- Liga za ljudska prava,
- Ministarstvo kulture,
- Ministarstvo zdravstva,
- Ministarstvo unutarnjih poslova,
- Ministarstvo pravosuđa,
- Nacionalni centar za ljudska prava,
- policijska Nacionalna agencija za kriminalitet,
- Partnerstvo otvorene vlasti,
- Glavno državno odvjetništvo,
- pučki pravobranitelj,
- Slovačka odvjetnička komora,
- slovačko Vijeće za emitiranje,
- Posebno državno odvjetništvo,
- Vrhovni sud,
- Transparency International,
- Via Iuris.

* Komisija se u okviru brojnih horizontalnih sastanaka sastala i sa sljedećim organizacijama:

- Amnesty International,
- Centar za reproduktivna prava,
- CIVICUS,
- Civil Liberties Union for Europe,
- mreža „Civilno društvo Europe”,
- Konferencija europskih crkava,
- EuroCommerce,
- Europski centar za neprofitno pravo,
- Europski centar za slobodu tiska i medija,
- Europski građanski forum,
- Europska federacija novinara,
- Europsko partnerstvo za demokraciju,
- Europski forum mladih,
- Front Line Defenders (zaklada za zaštitu branitelja ljudskih prava),
- Zaklada Kuća ljudskih prava,
- Human Rights Watch,
- ILGA-Europe,
- Međunarodna komisija pravnikâ,
- Međunarodna federacija za ljudska prava,
- Europska mreža Međunarodne federacije za planirano roditeljstvo (IPPF EN),
- International Press Institute (organizacija za promicanje i zaštitu slobode medija),
- Nizozemski helsinški odbor,

- Institut za europsku politiku otvorenog društva,
- Philanthropy Advocacy,
- Protection International,
- Reporteri bez granica,
- Transparency International EU.